

Archeologienota

Menen, Paradijsstraat

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel
Archeologienota Menen, Paradijsstraat. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur
Kleo Langenraedt

Erkende archeoloog
BAAC Vlaanderen bvba- OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer
2026-0298

Plaats en datum
Evergem, 5 maart 2026

Reeks en nummer
BAAC Vlaanderen Rapport 3344
ISSN 2033-6896

Inhoud

Inhoud.....	3
1 Beschrijvend gedeelte	1
1.1 <i>Administratieve gegevens.....</i>	<i>1</i>
1.2 <i>Juridisch kader en onderzoektraject.....</i>	<i>4</i>
1.3 <i>Aanleiding.....</i>	<i>4</i>
1.4 <i>Huidige situatie en geplande werken.....</i>	<i>5</i>
1.4.1 Huidige situatie	5
1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen	6
Algemeen.....	6
Impactanalyse	9
2 Bureauonderzoek.....	10
2.1 <i>Doelstelling en methodologie.....</i>	<i>10</i>
2.2 <i>Assessment bureauonderzoek.....</i>	<i>12</i>
2.2.1 Landschappelijk kader.....	12
Geomorfologie	12
Paleogeen en neogeen (tertiair)	16
Quartair	16
Bodem	16
2.2.2 Historisch kader.....	22
2.2.3 Archeologisch kader.....	33
2.3 <i>Archeologische verwachting.....</i>	<i>38</i>
2.4 <i>Advies.....</i>	<i>40</i>
2.4.1 Afweging noodzaak verder vooronderzoek	40
2.4.2 Keuze onderzoeksmethode.....	40
2.4.3 Afbakening onderzoeksterrein advies.....	41
2.4.4 Randvoorwaarden.....	42
3 Samenvatting	43
4 Lijsten	44
4.5 <i>Figurenlijst.....</i>	<i>44</i>
4.6 <i>Tabellenlijst.....</i>	<i>44</i>
5 Bibliografie.....	45
6 Bijlagen	46

1 Beschrijvend gedeelte

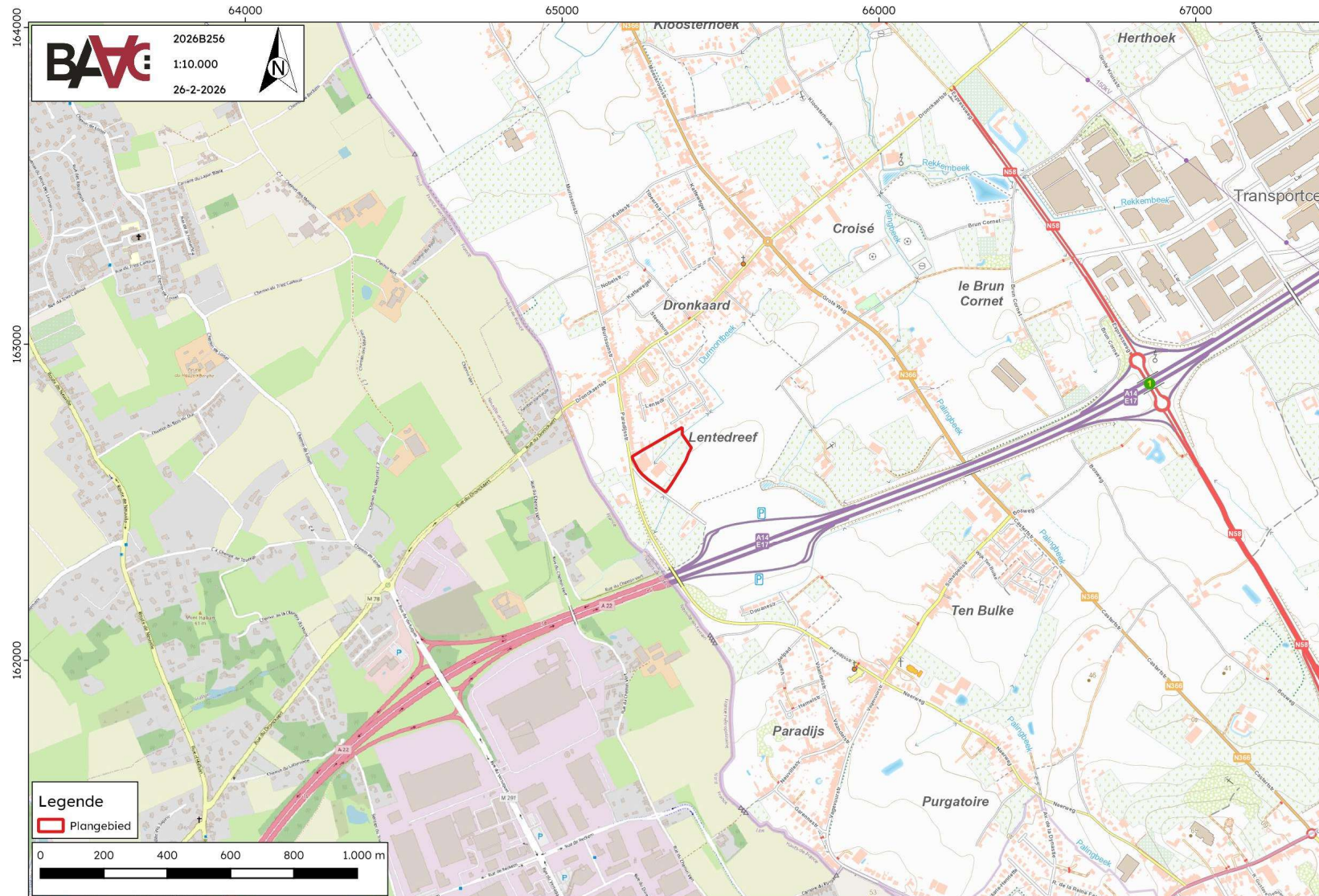
1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Menen, Paradijsstraat		
Ligging	Paradijsstraat 79/81, Menen, West-Vlaanderen		
Kadaster	Gemeente Menen, Afdeling 5, Sectie B, Percelen 47S, 47T, 47P, 48G, 48H		
Coördinaten	Noordwest:	x: 65222,29	y: 162737,42
	Noordoost:	x: 65408,27	y: 162737,42
	Zuidwest:	x: 65222,29	y: 162532,91
	Zuidoost:	x: 65408,27	y: 162532,91
Oppervlakte plangebied	20.089 m ²		
Oppervlakte geplande ingrepen	6.659 m ²		
Kartering gewestplan	0100 (woongebieden), 0900 (agrarische gebieden)		
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2026-0298		
Bureauonderzoek	Projectcode	2026B256	
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen (Erkenningsnummer: 2015/00020)	
	Betrokken actoren	Kleo Langenraedt (archeoloog) Simon Verdegem (archeoloog)	
	Betrokken derden	/	

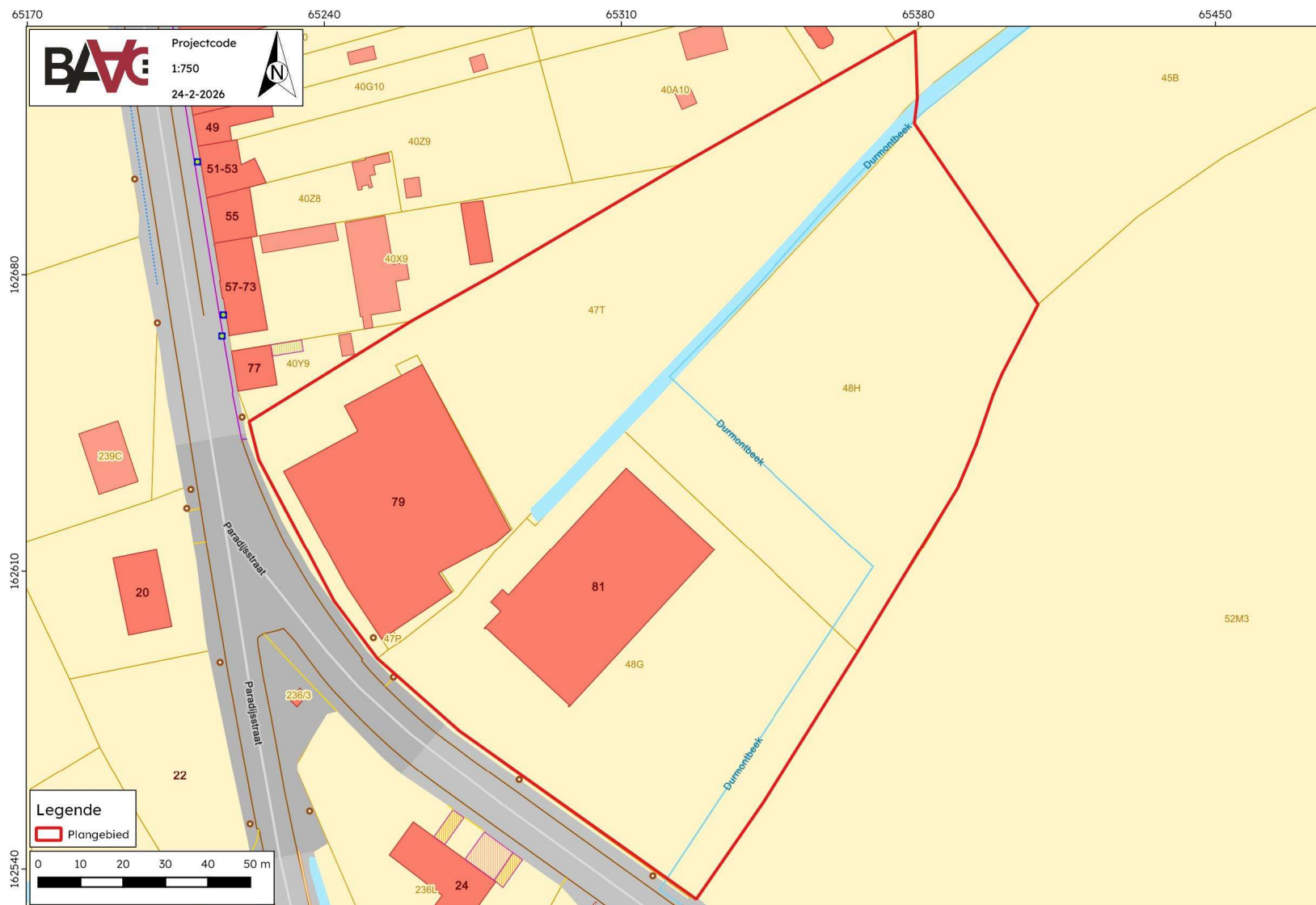
De gebruikte administratieve plannen zijn afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen², tenzij anders vermeld.

¹ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

² DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2025 – geografisch

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart.

Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB).

1.2 Juridisch kader en onderzoektraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen aan de Paradijsstraat te Menen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer de bouw van een nieuwe bewaarloods gerealiseerd worden. De totale oppervlakte van het plangebied *Menen, Paradijsstraat* bedraagt 20.089 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van ca. 6.659 m². De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van betonverharding en de bouw van een loods met overkapping en bureaueenheden) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

Het plangebied ligt buiten een beschermde archeologische site en ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone. Anderzijds is het plangebied niet gekarteerd als GGA-gebied (gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn).³

---

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2025a

Volgens de beslissingsboom voor verplicht archeologisch onderzoek⁴, opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, is voor het verkrijgen van een vergunning voor voorliggend dossier een archeologienota vereist.

Het plangebied ligt namelijk Binnen woon- en recreatiegebied & buiten archeologisch vastgestelde zone en binnen agrarisch gebied (0900; teelaarde ≥ 40 cm) & aanvrager publiekrechtelijk, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft bedraagt namelijk meer dan 3.000 m² en de totale oppervlakte van de bodemingreep bedraagt meer dan 1.000 m² (Tabel 1).

De archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, moet bij de omgevingsvergunningsaanvraag gevoegd worden.

Tabel 1: Bepaling noodzaak archeologienota.

Ligging	Drempelwaarde oppervlakte/ lengte	Drempelwaarde ingreep*
Binnen woon- en recreatiegebied & buiten archeologisch vastgestelde zone	3000 m ²	1000 m ²
Binnen agrarisch gebied (0900; teelaarde ≥ 40 cm) & aanvrager publiekrechtelijk	3000 m ²	3000 m ²

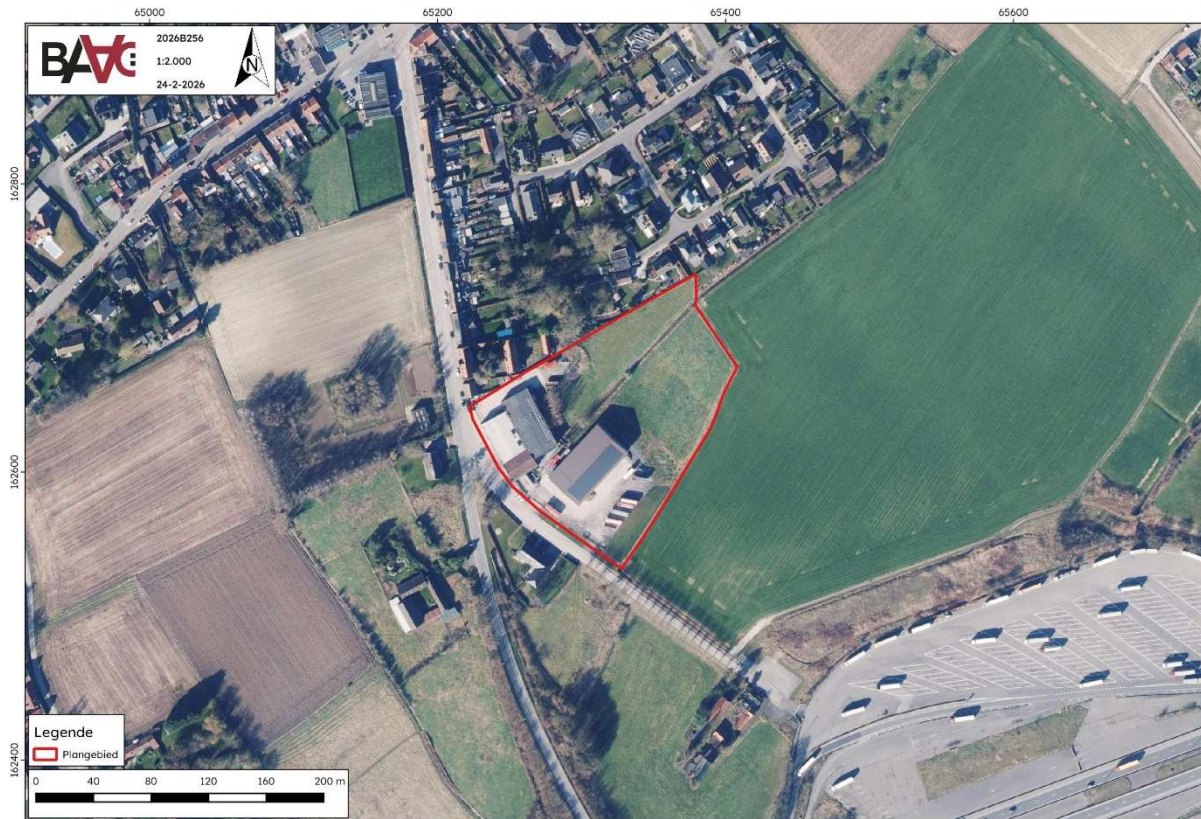
*Bij het verkavelen van gronden wordt uitgegaan van een totaalverstoring.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

Het noordoostelijke deel van het plangebied is op dit moment in gebruik als grasland. In het zuidwesten bevinden zich vier loodsen, omgeven door betonverharding. Centraal door het plangebied, vertrekkende vanaf de loodsen in het zuidwesten, loopt de Durmontbeek richting het noordoosten. In het zuidwesten grenst het gebied aan de Paradijsstraat (Figuur 3).

⁴ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020

Figuur 3: Plangebied op de orthofoto van 2026

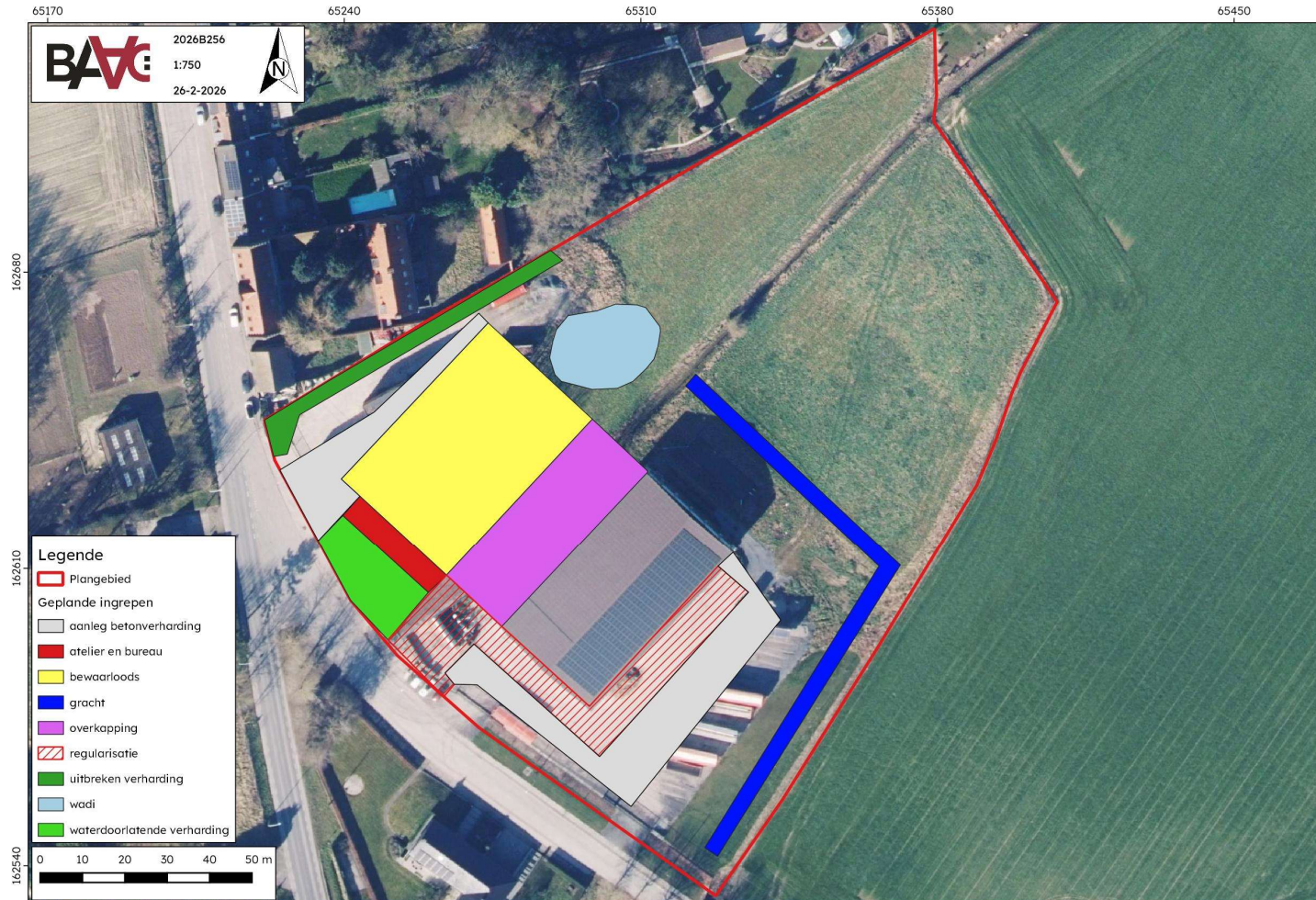
1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

De opdrachtgever voorziet op het terrein de bouw van een nieuwe bewaarloods met een oppervlakte van 1.733 m², die volledig onderkelderd wordt. Deze kelder helt af van zuidoost naar noordwest en de diepte varieert tussen 127 cm -mv en 164 cm -mv. Daarnaast wordt ook een overkapping van 830 m² met paalfunderingen en bureaufaciliteiten met een oppervlakte van ca. 163 m², gefundeerd tot 1 m -mv, voorzien. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven. Een deel van de bestaande verharding wordt uitgedbroken en vernieuwd of vervangen door groenzones.

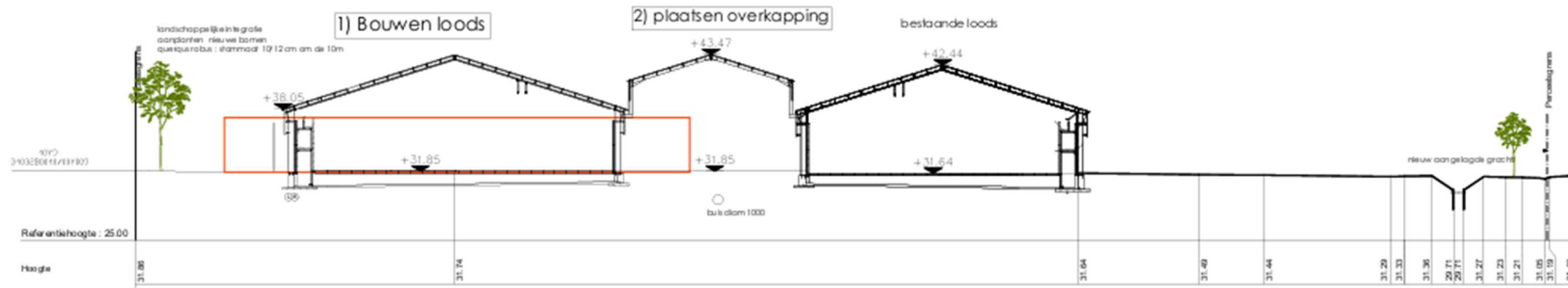
Een deel van de werken werd reeds uitgevoerd voorafgaand aan deze archeologienota. Deze ingrepen worden slechts kort besproken, aangezien het een regularisatie betreft. Het gaat om de aanleg van twee inritten en betonverharding en de bouw van een weegbrug en wasplaats. De totale oppervlakte van deze ingrepen bedraagt 917,5 m²

Voorafgaand aan de geplande werken dienen de bestaande structuren binnen het plangebied gesloopt te worden. De drie loodsen die gesloopt zullen worden, zijn niet onderkelderde.

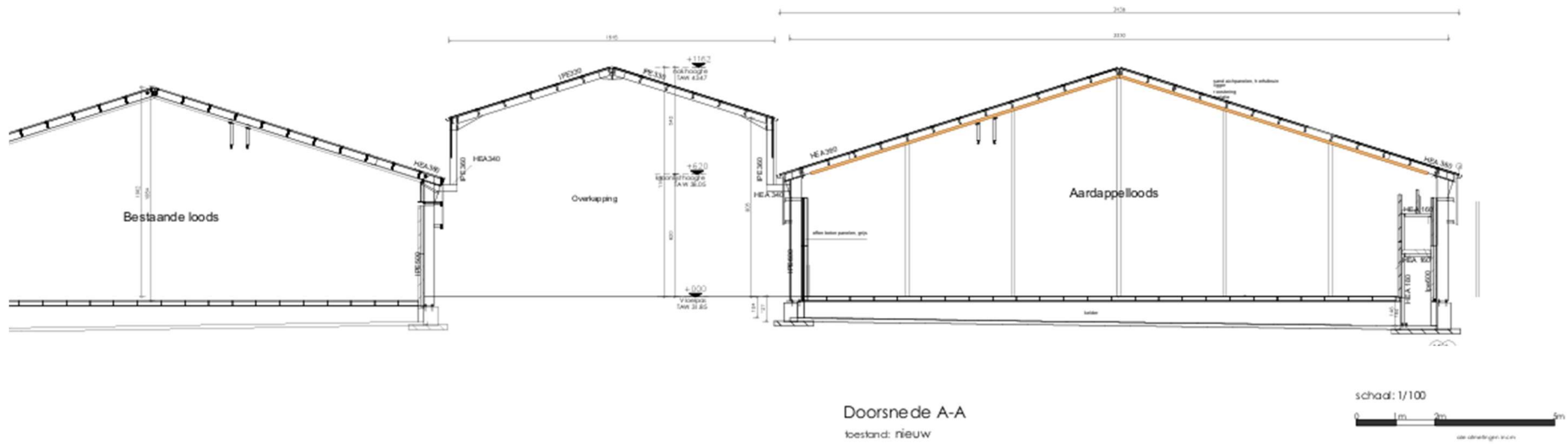

Figuur 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting.⁵

⁵ Plan aangebracht door initiatiefnemer. Plan in grotere resolutie opgenomen in bijlage.

Figuur 5: Doorsnede van de toekomstige inplanting.⁶

Figuur 6: Detailsnede nieuwe toestand.⁷

⁶ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Impactanalyse

Bij deze impactanalyse wordt rekening gehouden met een extra marge van 20 cm bovenop de geplande ingreep (Tabel 2). Het is namelijk waarschijnlijk dat de ondergrond onmiddellijk onder de geplande werken eveneens in enige mate geroerd zal worden bij de uitvoering van deze werken door impact van werfverkeer, weersinvloed, drukverschillen, verschil in waterhuishouding en dergelijke meer.

Tabel 2: Impactanalyse.

Ingreep	Oppervlakte	Diepte (incl. marge)
Nieuwe gracht	Ca 344,20 m ²	180 cm -mv
Wadi	Ca. 402 m ²	55 cm -mv
Betonverharding 1	Ca. 455 m ²	50 cm -mv
Betonverharding 2	Ca. 1.315 m ²	50 cm -mv
Wegnemen betonverharding	Ca. 292 m ²	50 cm -mv
Bewaarloods met kelder	Ca. 1.733 m ²	147 cm tot 184 cm -mv
Bureau- en atelierzone	Ca. 162 m ²	120 cm -mv
Waterdoorlatende verharding	Ca. 205 m ²	50 cm -mv
Septische put	Ca. 2,20 m ²	190 cm -mv
Overkapping	Ca. 830 m ²	Paalfunderingen
Aanleg inrit 1	Ca. 77 m ²	Regularisatie
Aanleg inrit 2	Ca. 51 m ²	Regularisatie
Weegbrug	Ca. 57 m ²	Regularisatie
Betonverharding 3	Ca. 704 m ²	Regularisatie
Wasplaats	Ca. 28,5 m ²	Regularisatie

2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en methodologie

Een bureauonderzoek is een deelonderzoek binnen de groep van archeologische vooronderzoeken *zonder* ingreep in de bodem. Dergelijk vooronderzoek bereikt het doel, namelijk het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. In een bureauonderzoek is dit door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

Het doel van het bureauonderzoek is tevens de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld en geschetst in een landschappelijk kader, een historisch-cartografisch kader en het archeologisch kader.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten, afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen⁸ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen⁹, tenzij anders vermeld.

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd. Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is bovendien uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken. De meest gangbare en relevante historische kaarten worden opgezocht en geanalyseerd met behulp van Geopunt¹⁰. Naast de gangbare historische kaarten wordt ook de databank van Cartesius geraadpleegd.¹¹ Indien van toepassing worden tevens lokale bronnen en archieven doorzocht.

Als laatste luik wordt gekeken naar de archeologische onderzoeken en waarnemingen die in de (nabije) omgeving van het plangebied reeds plaatsvonden, gaande van bureaustudies tot definitieve opgravingen of toevalsvondsten. Hiervoor wordt de CAI (Centrale Archeologische Inventaris) doorzocht. Het aantal waarnemingen of gebeurtenissen in de omgeving kan iets zeggen over de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats binnen het plangebied, maar is niet sluitend.

In de synthese van de bureaustudie worden de gegevens van landschap, geschiedenis, cartografie en archeologie bij elkaar gelegd om een degelijke waardering van het plangebied op te maken. Tevens worden de toekomstige ingrepen tegenover deze waardering gezet om zo tot een conclusie te komen wat betreft het vervolgotraject. Hierbij zijn onderstaande onderzoeksvragen richtinggevend:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

---

⁸ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

⁹ DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2025 – geografisch

¹⁰ GEOPUNT VLAANDEREN 2024 – administratief, historisch, orthofotografisch

¹¹ CARTESIUS 2024

- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

Indien er een conflict zal ontstaan tussen de archeologische waardering en/of kennispotentieel van het plangebied en de toekomstige ingrepen dienen de nodige vervolgstappen ondernomen te worden. Deze worden beschreven in Deel2: het Programma van Maatregelen.

2.2 Assessment bureauonderzoek

2.2.1 Landschappelijk kader

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Figuur 1 en Figuur 2. Het plangebied is gelegen aan de Paradijsstraat te Menen. Ten noorden van het plangebied bevinden zich woonwijken. In het oosten, zuiden en westen is het plangebied omgeven door akkerland. Ca. 240 m ten zuiden van het plangebied loopt de E17.

Geomorfologie

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in de zuidelijke uitloper van de Vlaamse Vallei, op de rand van de vallei van de Leie.¹²

De vallei van de Leie maakt deel uit van de Vlaamse Vallei. Dit is een depressie (in feite een complex van deels bedolven thalwegen) die vanaf het midden-cromerien door fluviatiele processen is uitgeschuurd tot diep in het paleogeen- en neogeensubstraat en in de loop van het weichseliaan opgevuld is geraakt. De Vlaamse Vallei vormt een lange zandige vlakte waarvan de kern is gelegen ten noorden van Gent, tussen Maldegem en Stekene, met oostelijke en zuidelijke uitlopers. De zuidelijke uitlopers vallen min of meer samen met de Leievallei, de Boven-Schelde en Dendervallei. In vergelijking met de Scheldevallei komen in de Leievallei dikkere afzettingen over een grotere breedte voor. Het quartaire dek is er dikker en aan de westelijke zijde ook lemiger.¹³

De topografie van de Vlaamse Vallei wordt deels bepaald door tertiaire getuigenheuvels uit het paleogeen en neogeen, die in de ondergrond aanwezig zijn. Tevens komt op het laagterras een microreliëf voor dat is gevormd door eolische dekzanden en boreale stuifzandduinen. Daarnaast zijn lokaal ook niet-geërodeerde restanten van de verwilderde fluvioperiglaciale, pre-holocene dalbodem aanwezig in de vorm van donken. Het laagterras wordt ontwaterd door een complex van beekjes waarvan het grootste deel afwatert in de richting van de Leie of de Schelde.¹⁴ In het laat-pleistoceen (130.000-11.650 BP) werd de Vlaamse Vallei in haar definitieve vorm uitgeschuurd, tot diep in het paleogeen- en neogeensubstraat. Het diepste punt van deze uitschuring werd bereikt op de overgang van het eemiaan (130.000-117.000 BP) naar het weichseliaan (117.000 BP-11.650 BP). In deze periode waren de Leie en de Schelde meanderende rivieren met een sterk veranderende loop. De kustlijn kwam gedurende het emiaan ongeveer overeen met de huidige kustlijn. Tijdens het weichseliaan werd het klimaat kouder en verkregen de rivieren als gevolg hiervan een vlechtend geulenpatroon.¹⁵

Het vroeg-pleniglaciaal (117.000-76.000 BP) kenmerkte zich door een zeer koud en vochtig klimaat, vlechtende riviersystemen en de aanwezigheid van permafrost (permanent bevroren ondergrond). Als gevolg van dit laatste waren de insnijdingen beperkt. De beperkte vegetatie zorgde voor onvoldoende bescherming van de hellingen tegen het smeltwater dat in het voorjaar vrijkwam.¹⁶ Fluvioperiglaciale accumulatie domineerde en de Vlaamse Vallei werd door geleidelijke aggradatie opgevuld met afbraakmateriaal van het paleogeen- en neogeensubstraat. Tijdens de lente werd door het smeltwater zand en leem afgezet over de ganse breedte van de vallei. Tijdens de daaropvolgende zomer nam het debiet af en trok het water zich terug naar het hoofdstroomgebied. In de actieve geulen werd nog steeds zand afgezet, terwijl in de depressies in de valleivlakte leem sedimenteerde. De fluvioperiglaciale afzettingen zijn opgebouwd uit materialen die onder koude condities werden aangevoerd, door regen- en smeltwater van sneeuw of bodemijs, en vertonen een uiteenlopende lithologische opbouw en duidelijke laterale facieswisselingen.¹⁷

---

¹² DE MOOR & MOSTAERT 1993

¹³ BORREMANS 2015

¹⁴ DE MOOR et al. 1999

¹⁵ DE MOOR et al. 1999

¹⁶ VERBRUGGEN et al. 1991

¹⁷ VERBRUGGEN et al. 1991

Tijdens het laat-pleniglaciaal (76.000-14.640 BP) trad een zeer koude en droge periode op, waarbij de vegetatie zeer beperkt was en winden vat kregen op het zandoppervlak in een schaars begroeide poolwoestijn.¹⁸ Dekzandruggen werden afgezet die transversaal op de toen heersende noord- tot noordwestelijke winden lagen. Door superpositie ontstond een langgerekte dekzandgordel met een steile, zuidwaarts gerichte lijzijde en een zachte noordwaarts gerichte loefzijde. De noordwaarts gerichte afwatering werd hierdoor afgedamd, waardoor langs de zuidrand van dekzandrug verschillende paleomenen ontstonden. Het verwilderde riviersysteem boog oostwaarts af om via het doorbraakdal van Hoboken en de Beneden-Schelde zijn weg naar de zee te zoeken.¹⁹ Tijdens het laat glaciaal (de laatste fase van het weichseliaan, 14.640-11.650 BP) en in het holoceen (11.650 BP tot nu) verbeterde het klimaat opnieuw en verkregen de Leie en Schelde opnieuw een meanderend patroon. Het huidige oppervlak valt dan ook grotendeels samen met dat van de laatste fluvioperiglaciale afzettingen uit het weichseliaan. De rivieren sneden zich vanop dat niveau in, wat mede gefaciliteerd werd door de verdwijnende permafrost, waardoor een laagterras ontstond. Later werden deze vroeg holocene dalen als gevolg van de stijgende zeespiegel en erosiebasis weer gedeeltelijk opgevuld met alluviale afzettingen.²⁰ Tijdens de koudere dryasperioden binnen het laatglaciaal werden rivierduinen gevormd door lokale verstuiwing van zanden uit de drooggevalen rivierbeddingen. Soms werden deze tijdens het holoceen nog eens lokaal herwerkt, waardoor stuifzandduinen ontstonden.²¹

Gedurende het holoceen heeft de Leie zich als een underfit river ingesneden in de brede vallei. Heden ten dage heeft de rivier een breedte van enkele tientallen meter en slingert zij zich met grote meandervormige kronkels doorheen de valleibodem. In de loop van de tweede helft van de negentiende en twintigste eeuw werd de loop van de Leie en de Schelde steeds meer rechtgetrokken in het kader van een grootschalig moderniseringsprogramma dat de waterafvoer moest verbeteren en de rivier bevaarbaar maken voor grotere schepen. Hierbij werden dijken aangelegd, oevers verstevigd en oude meanders afgesneden. Als gevolg hiervan werd het historische landschapspatroon deels weggevaagd en werden veel van de oorspronkelijke gras- en meerslanden opgehoogd voor landbouw, industrie en bewoning.²²

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen + 17,85 en + 64,00 m TAW (Figuur 7). Het plangebied zelf bevindt zich tussen + 28,95 en + 32,00 m TAW. Het plangebied helt licht af van zuidwest naar noordoost (Figuur 8, Figuur 9).

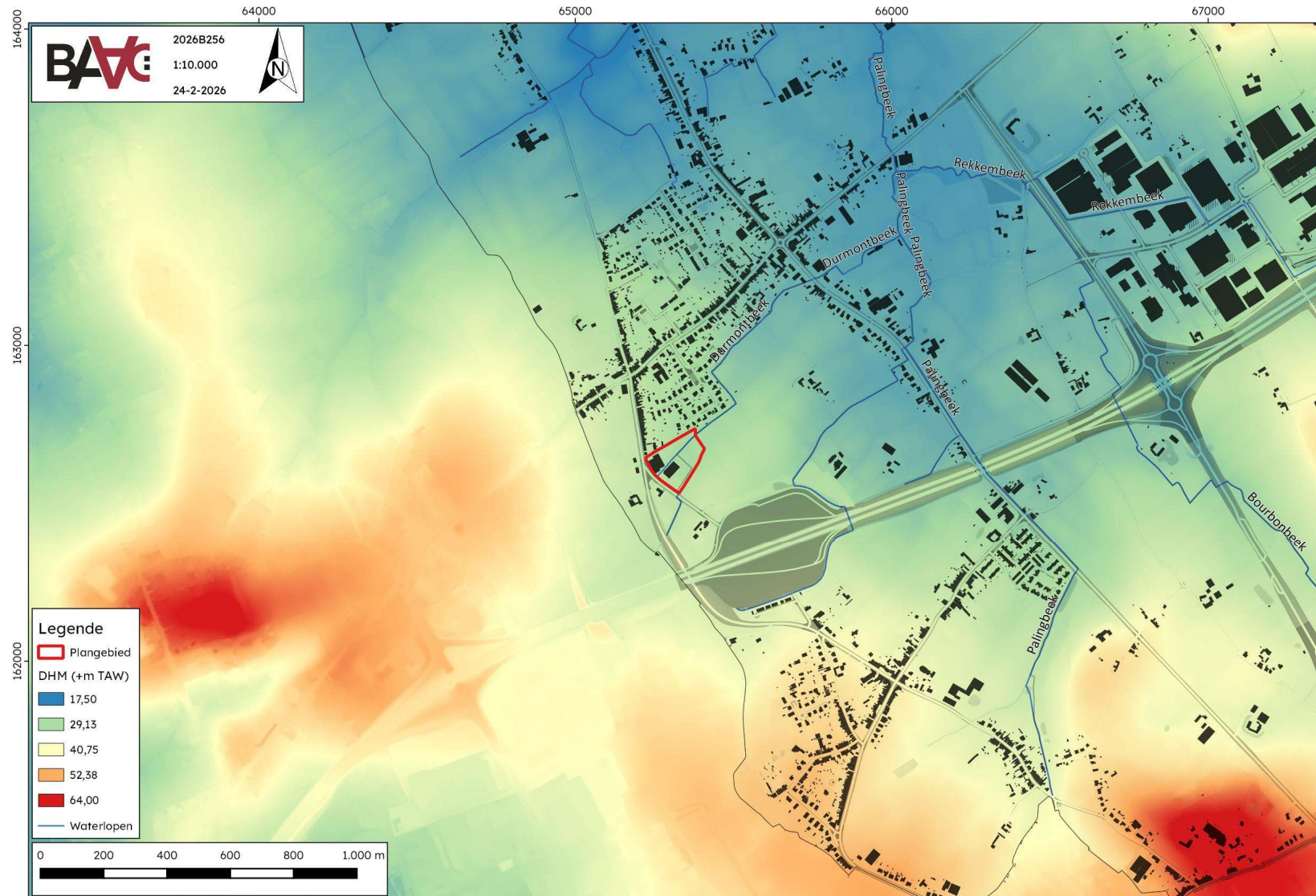
¹⁸ BORREMANS 2015

¹⁹ BORREMANS 2015

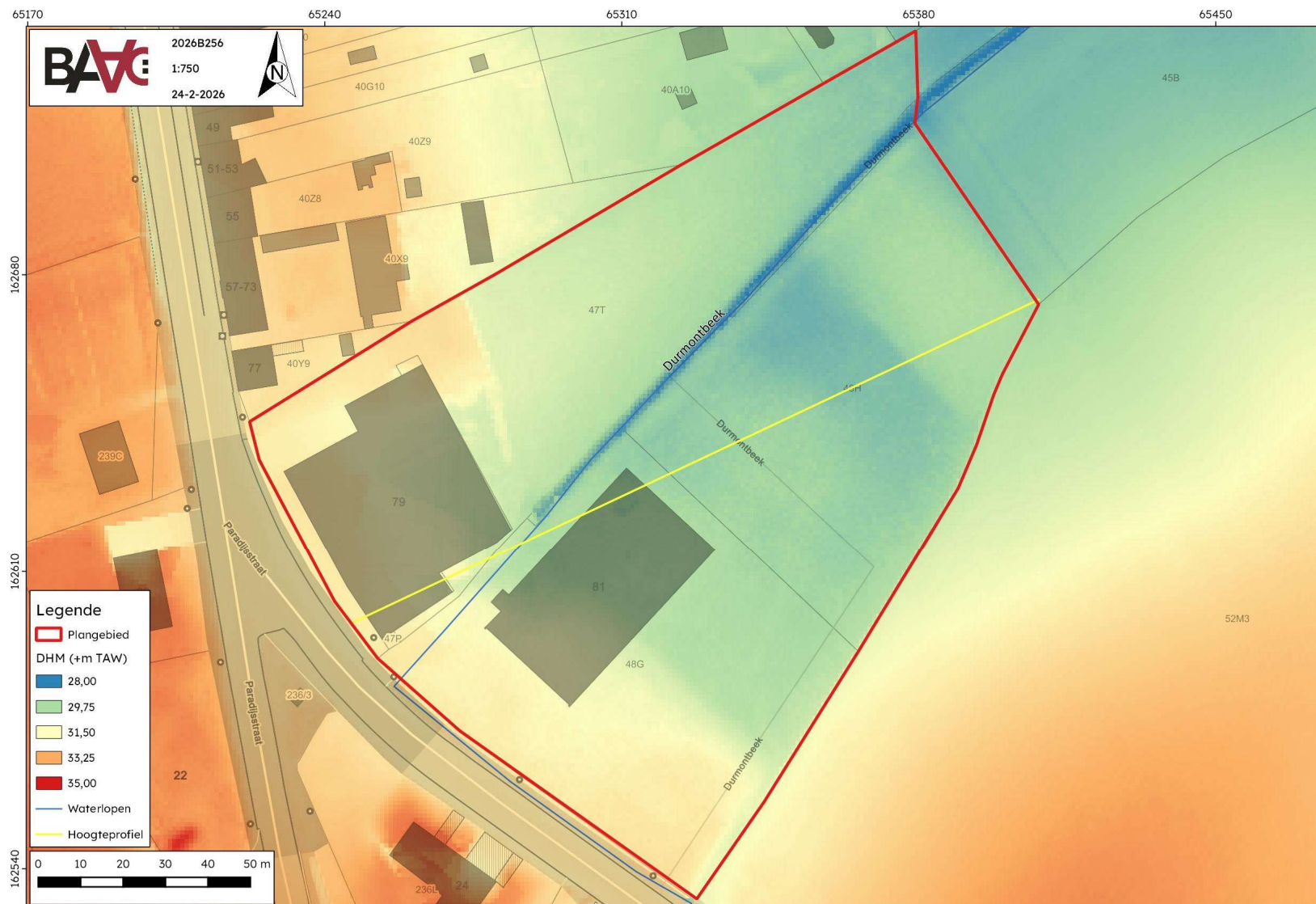
²⁰ DE MOOR et al. 1999

²¹ BORREMANS 2015

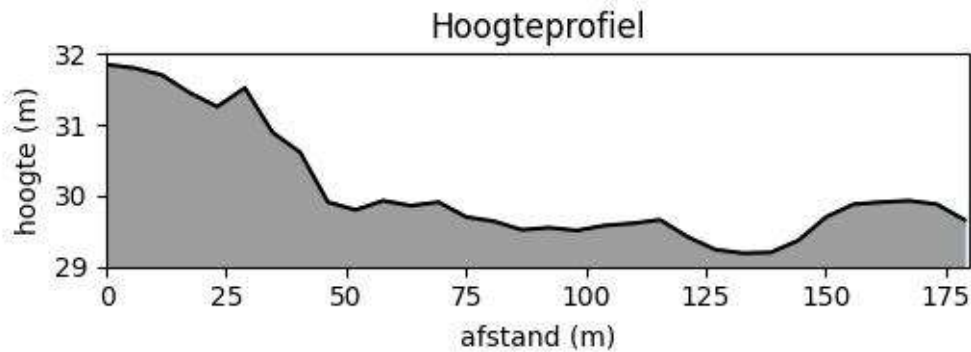
²² DE MOOR 1997

Figuur 7: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen.

Figuur 8: Plangebied en hoogteverloop op het DHM.

Figuur 9: Hoogteverloop terrein.

Paleogeen en neogeen (tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van het lid van Moen binnen de formatie van Kortrijk. Deze afzetting bestaat uit een grijze klei tot silt, kleihoudend, met kleilagen en nummulitus planulatus.²³

De formatie van Kortrijk dekt het groot aantal ontsluitingen in de omgeving van Kortrijk. Het gaat om een essentieel mariene afzetting en bestaat voornamelijk uit kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten. De formatie wordt ingedeeld in vier leden, waaronder het Lid van Moen. Het geheel kan een dikte bereiken van meer dan 100 m en rust op de Groep van Landen.

Het lid van Moen wordt beschouwd als een heterogene siltige tot zandige afzetting met nummulitus planulatus. Deze zandhoudende klei weerspiegelt een lichte regressie. Het onderscheid met het Lid van Saint-Maur is niet altijd duidelijk. Het Lid van Moen heeft een dikte van minimaal 35 meter tot maximaal 57 meter. (Figuur 10).

Quartair

Op de quartairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als type 13 (Figuur 11). De beschrijving van de verschillende lithologische eenheden hieronder gebeurt van boven naar onder, of van jong naar oud. Het bovenste weichseliaan leempakket bestaat uit bruine (soms gele) leem tot zandige leem. Ter hoogte van het plangebied wordt de eolische leem onmiddellijk op het tertiaire substraat teruggevonden. Hier wordt af en toe een basisgrind aangetroffen. Gewoonlijk blijft de leemafzetting beperkt in dikte (maximaal 2 m).²⁴

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als OB, Edp en Ldp en wordt grotendeels omgeven door Lca (Figuur 13).

- OB: bebouwde zone
- Edp: matig gleyige kleibodem zonder profiel, waarbij de klei als vochtig wordt omschreven. Een Edp-bodem kenmerkt matig natte recente alluviale bodems op alluviale materialen. Roestverschijnselen worden waargenomen vanaf 50 en 80 cm diepte. Het bovendeck bevat dikwijls meer klei dan de gelaagde kleiige tot lemige ondergrond. De gronden zijn te nat in de winter en langdurig vochtig en koud in het voorjaar. Mits afwatering zijn ze geschikt voor weiland. Bij goede drainage kunnen ze ook bewerkt worden als akkerland.²⁵

²³ DE GEYTER 2001

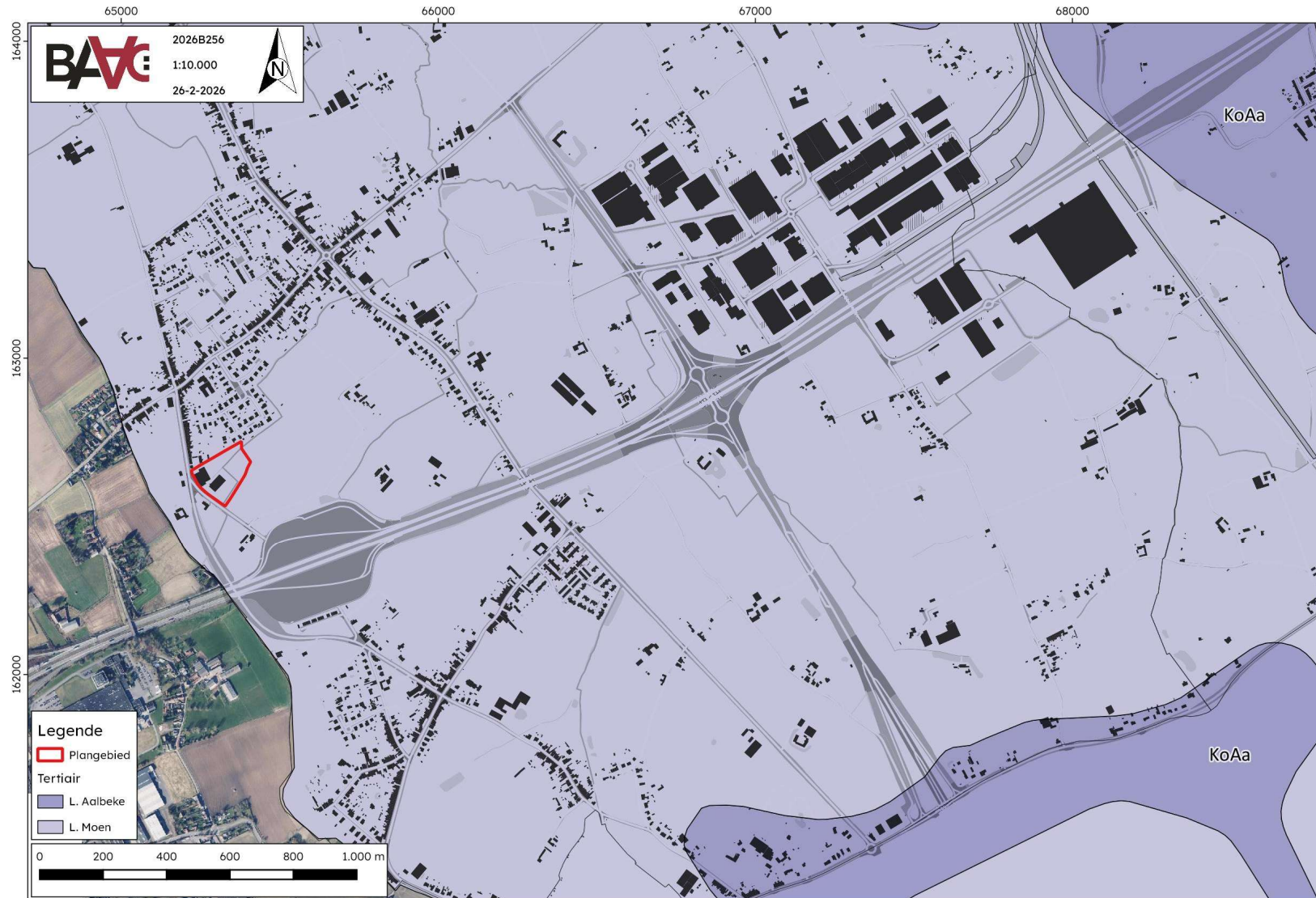
²⁴ MATTHIJS 2002

²⁵ VAN RANST & SYS 2000

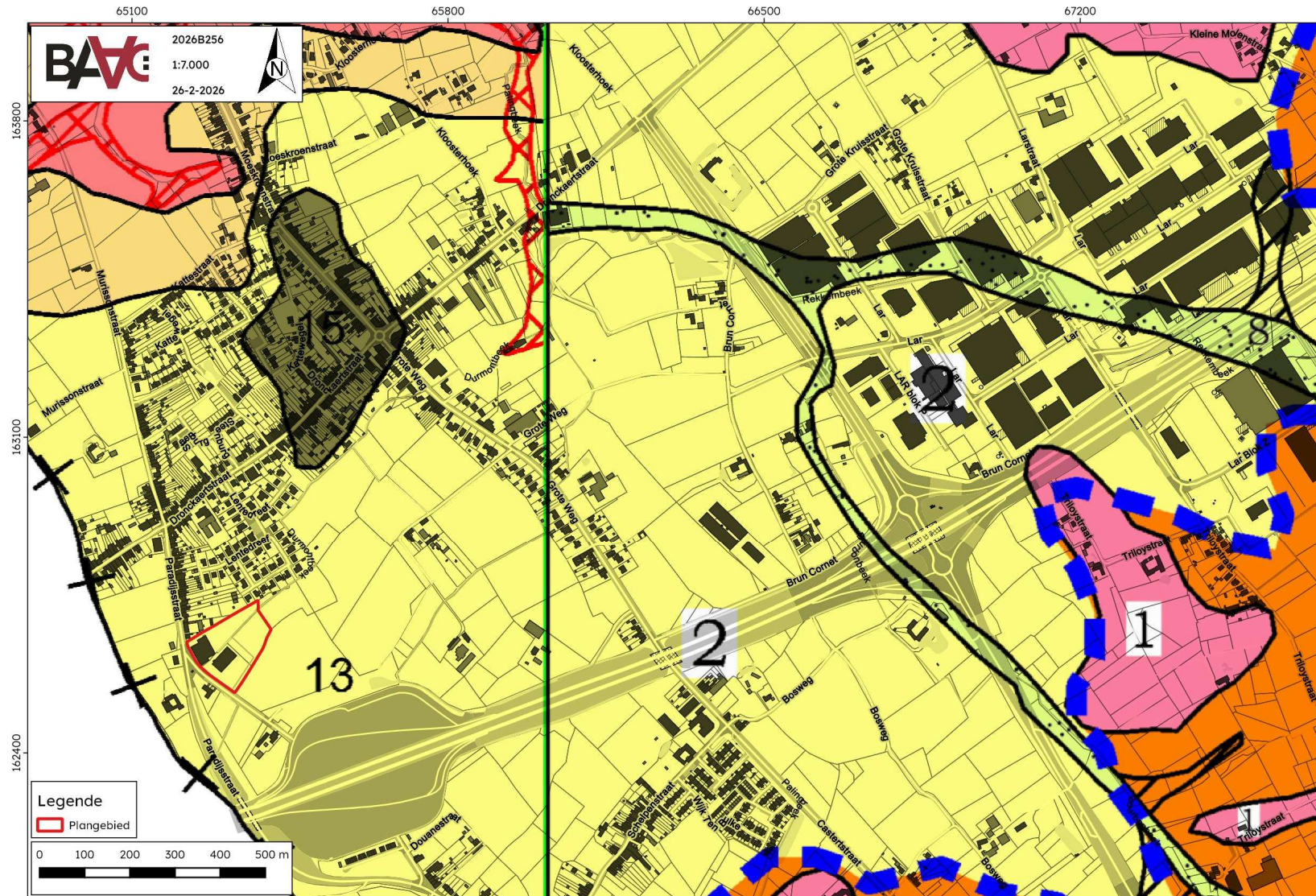
- Ldp: matig nat, matig gleyige zandleembodem zonder profielontwikkeling met een sterke antropogene invloed. Ldp(o)bodems zijn typerend voor colluviale gronden, gekenmerkt door een laag recent geërodeerd sediment. Meestal wordt op geringe tot matige diepte een bedolven textuur B of een tertiair substraat aangetroffen. Het colluviaal dek onderscheidt zich van het autochtoon zandleem door de aanwezigheid van kleine houtskool- en baksteenresten. De waterhuishouding wordt gekenmerkt door wateroverlast tijdens de wintermaanden. Het zijn goede landbouwgronden mits drainage, maar zeker geschikt voor weiland.²⁶
- Lca: Matig droge, zwak gleyige zandleembodem met textuur B horizont. Meestal wordt op geringe of matige diepte klei aangetroffen. Profielontwikkeling met textuur B horizont of met weinig duidelijke kleur B horizont.

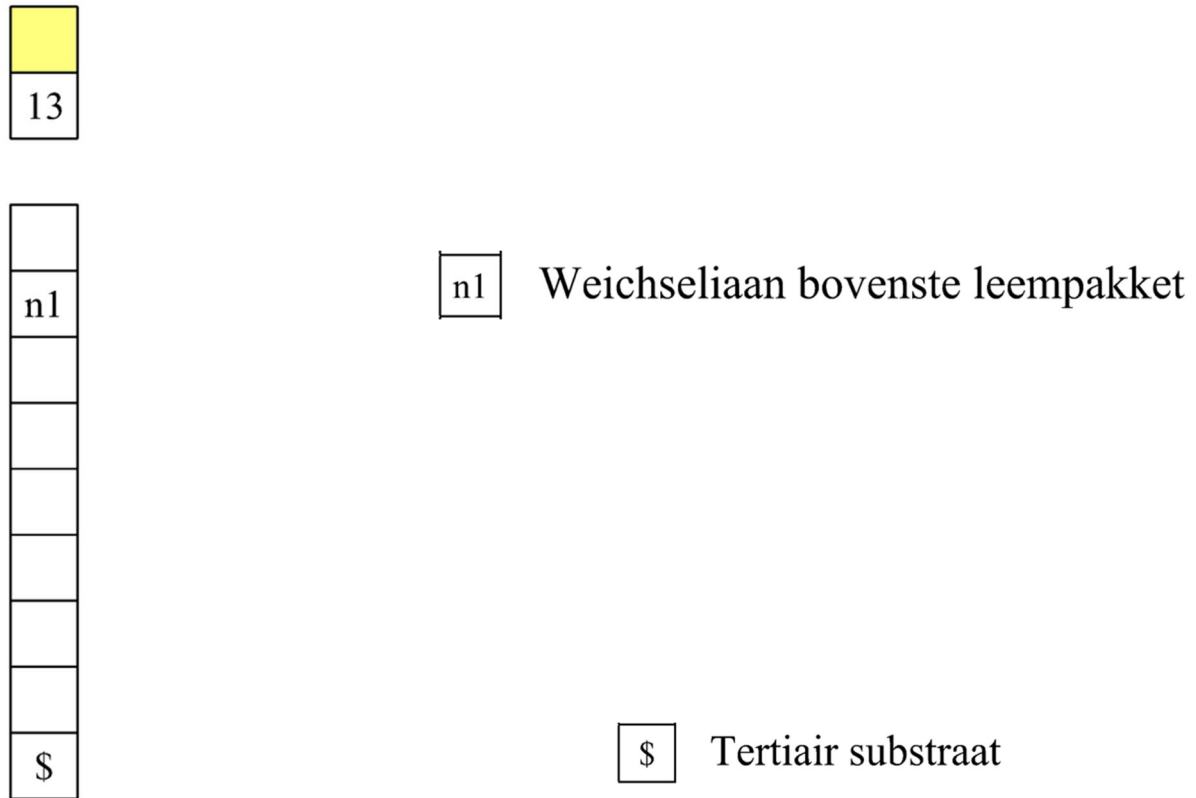
²⁶ VAN RANST & SYS 2000

Figuur 10: Plangebied op de tertiairgeologische kaart.

Figuur 11: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000.

Figuur 12: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied.²⁷

---

²⁷ DOV VLAANDEREN 2022

Figuur 13: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen.

2.2.2 Historisch kader²⁸

Het projectgebied is gelegen aan de Paradijsstraat in Menen, meer bepaald in het oostelijke stadsdeel dat historisch aansluit bij de deelgemeente Rekkem. Het terrein situeert zich in de Leievallei, een geomorfologisch gunstige zone die reeds vanaf de prehistorie menselijke aanwezigheid aantrok. Binnen het grondgebied van Menen zijn talrijke archeologische indicatoren gekend, waaronder lithisch materiaal uit het laat-paleolithicum en mesolithicum, evenals nederzettingssporen uit het neolithicum en de metaaltijden. Deze vondsten wijzen op een langdurig en recurrent gebruik van de hogere zandruggen langs de Leie en haar zijbeken. Hoewel binnen het specifieke projectgebied tot op heden geen gedocumenteerde opgravingen bekend zijn, kadert het terrein landschappelijk binnen een zone met verhoogde archeologische verwachting voor pre- en protohistorische occupatie.²⁹

Tijdens de Romeinse periode maakte de regio deel uit van een dicht netwerk van landelijke nederzettingen en verbindingswegen. In Menen en omgeving werden sporen aangetroffen van Romeinse bewoning uit de 1ste tot 3de eeuw o.t., waaronder gebouwplattegronden, grachten en grafcontexten. De nabijheid van de Leie en de vruchtbare gronden maakten het gebied geschikt voor agrarische exploitatie binnen het Romeinse villa-landschap. Het is aannemelijk dat ook het huidige projectgebied deel uitmaakte van een geëxploiteerd agrarisch hinterland, mogelijk in relatie tot een nabijgelegen nederzettingkern of wegtracé, al ontbreken hiervoor directe archeologische waarnemingen.³⁰

Vanaf de vroege middeleeuwen ontwikkelde zich in de omgeving een meer gestructureerd nederzettingsspatroon. Het onderzoeksgebied bevindt zich in de huidige gemeente Menen, die voor het eerst vermeld wordt omstreeks 1087 als het toponiem Menin. De stad is ontstaan op een doorwaarbare plaats aan de Leie. De bisschop van Noyon en Doornik wijst de inkomsten en het patronaat van de parochiekerk van Menen toe aan de Noord-Franse Benedictijnerabdij van Hasnon-sur-la-Scarpa. In 1193 worden deze rechten toegekend aan Arnulf en Mathilde van Menen. De stad groeit uit tot een heerlijkheid die tot 1288 bestuurd wordt door de familie van Menen. De heerlijkheid strekt zich uit vanaf de Leie tot de zandige kouters aan de weg naar Kortrijk.

Menen was een nederzetting die zich oorspronkelijk aan een kruispunt bevond van de heirbaan tussen Torhout en Rijsel en de Leie. De kern van het dorp lag vlak bij de Leie, in de buurt van het huidige kruispunt van de Waalvest, Rijselstraat en Oude Leielaan. Op deze locatie bevond zich vermoedelijk het Saelhof, een motte omringd door een walgracht. De oudste kerk van Menen bevindt zich nabij deze voormalige motte, namelijk de Sint-Vedastuskerk. Het stadsbestuur haalde zijn inkomsten uit de tolheffing op het goederenverkeer op de Leie en langs de wegen die Menen doorkruisten.³¹

De stad kent een economische bloei vanaf 1351 wanneer de stadsrechten toegekend worden door Lodewijk van Male, de heer van Menen. Vanaf dan start de stad met een lakenproductie en een stapelplaats voor woldraad. Daarnaast floreert ook de brouwerijnijverheid in deze periode. De lakennijverheid wordt in de 15e eeuw verplaatst naar Moorsele, waardoor de productie in Menen een sterke terugval kent. De brouwnijverheid daarentegen zal sterk toenemen in de loop van de 16e eeuw. In deze periode worden verschillende infrastructuurwerken uitgevoerd in de stad, waaronder de sloop van de oude kerk en de bouw van een nieuwe kerk in 1454. Verder werd de motte afgebroken en zijn grachten gedempt. De stad breidt uit in noordwestelijke richting, richting de Grote Markt.

In de tweede helft van de 16e eeuw worden onder andere het stadhuis, de lakenhal en het vleeshuis opgericht. In de 16e eeuw wordt de stad meermaals geplunderd, onder andere tijdens de Beeldenstorm, en waren er meerdere stadsbranden. Rond 1576 komt de stad afwisselend onder het gezag van de Spanjaarden en de Staten-Generaal. Gedurende deze periode wordt de stad versterkt. Vanaf 1635 is er oorlog tussen Frankrijk en Spanje waardoor Menen een tiental jaar later ingenomen wordt door de

---

²⁸ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026a; VERMEULEN & PINCÉ 2018

²⁹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2026

³⁰ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2026b

³¹ Anon 2026

Fransen, gevolgd door meerdere veroveringen door beide partijen. De vestingen worden afgebroken na de Vrede van de Pyreneeën in 1658 en de stad komt in het bezit van de Spaanse Nederlanden.

Menen komt terug op het Frans grondgebied na de Devolutieoorlog in 1667-1668. Hierna versterkt de markies van de ministers van Lodewijk XIV, Sébastiaan Le Pestre, de noordgrens van Frankrijk waardoor ook Menen versterkt wordt met een Vauban-versterking. De aanleg van deze versterking vond plaats tussen 1679 en 1689. De Spaanse Successieoorlog startte in 1702 en Menen wordt belegerd vanaf 24 juli 1706. Op 22 augustus geeft de stad zich over en valt ze onder Oostenrijks grondgebied. Na de Oostenrijkse Successieoorlog komt de stad echter weer in handen van de Franse Lodewijk XV en worden de meeste verdedigingselementen afgebroken.

De Paradijsstraat situeert zich binnen een historisch agrarisch landschap dat vermoedelijk zijn basisstructuur kreeg in de volle middeleeuwen, met percelering volgens langgerekte kavels loodrecht op de ontginningsassen. Cartografische bronnen bevestigen dit landelijke karakter tot in de nieuwe tijd. De Villaretkaart (1745-1748) (Figuur 14) situeert het projectgebied binnen een open cultuurlandschap met verspreide hoeves en landwegen. Centraal door het plangebied loopt een beek, die recentelijk lijkt te zijn verlegd of rechtgetrokken. Wanneer dit gebeurde is niet duidelijk. De Ferrariskaart (1771-1778) (Figuur 15) geeft een meer gedetailleerd beeld: het gebied wordt weergegeven als landbouwzone met akkers en weiden, doorsneden door een lokale weg die overeenkomt met het tracé van de huidige Paradijsstraat. Er is geen sprake van aaneengesloten bebouwing; de bewoning bestaat uit geïsoleerde hoeves. Dit bevestigt dat het terrein in de 18de eeuw deel uitmaakte van een agrarisch exploitatiegebied buiten de stedelijke kern.

In de loop van de 18e eeuw komt de stad in handen van meerdere bezetters: de Fransen, de Oostenrijkers en Hollanders. Van 1794 tot 1814 is Menen onder Frans bewind, na zware bombardementen op de Oostenrijkers. Vanaf 1814 wordt de stad dan weer heropgebouwd onder Hollands bewind. De vestingen worden definitief ontmanteld in de tweede helft van de 19e eeuw. De stad kent een grote bevolkingstoename en economische bloei dankzij de vlas- en tabaksnijverheid.

In de Atlas der Buurtwegen (1843-1845) (Figuur 16) is de Paradijsstraat opgenomen als erkende buurtweg, wat wijst op een bestemming van het tracé en een functionele rol in de lokale ontsluiting tussen verspreide erven en de hoofdwegen richting Menen en Rekkem. De Popp-kaarten (ca. 1842-1879) (Figuur 17) tonen een verfijnde kadastrale indeling met duidelijk afgelijnde percelen, waarbij het projectgebied vermoedelijk deel uitmaakt van langgerekte landbouwkavels. De Vandermaelenkaart (1846-1854) (Figuur 18) bevestigt dit patroon en illustreert een overwegend open landschap met beperkte bebouwing langs het wegtracé.

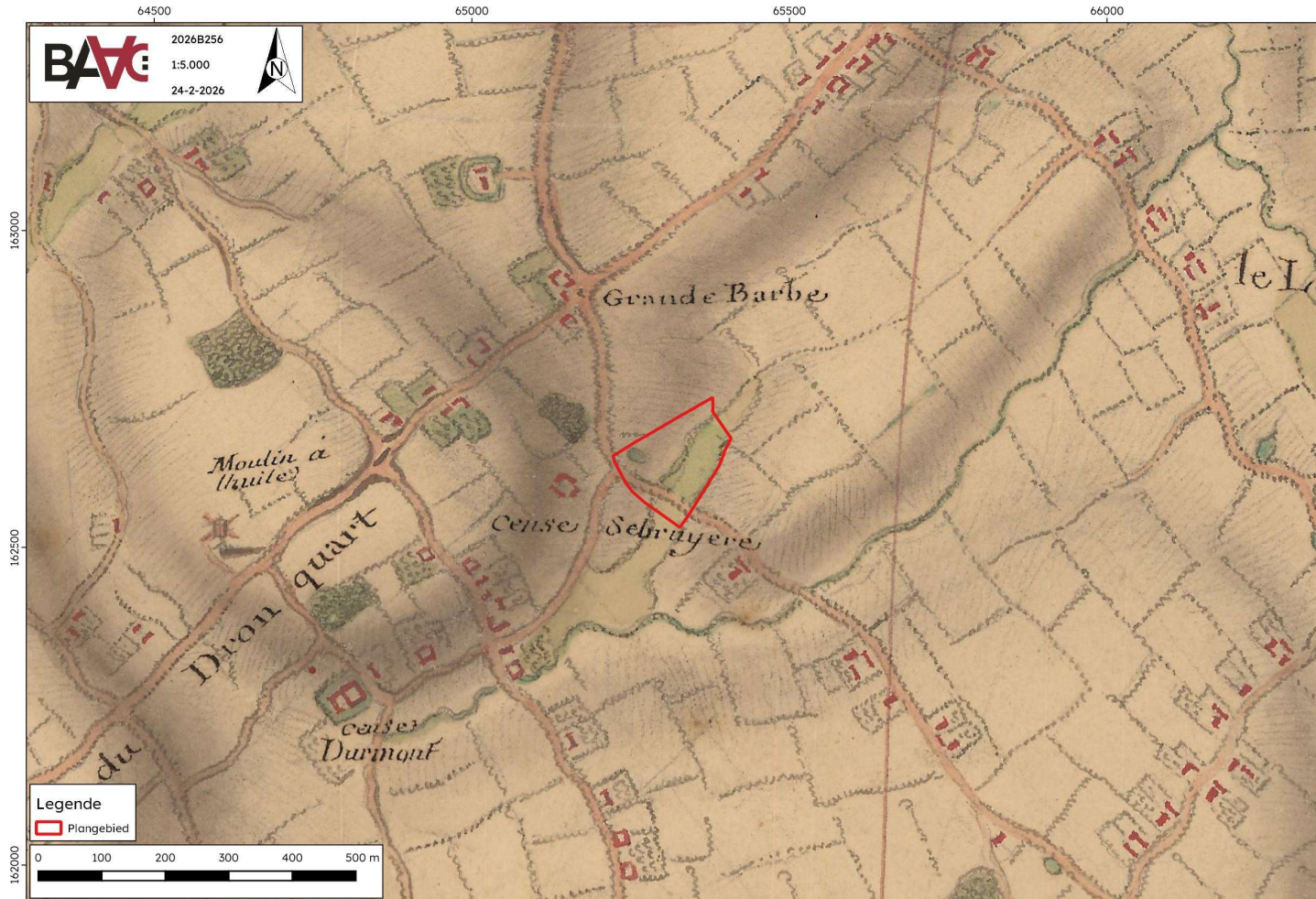
Pas in de tweede helft van de 19de eeuw en het begin van de 20ste eeuw treedt een geleidelijke verdichting op langs de Paradijsstraat. De historische kern van het gehucht 't Paradijs ontwikkelt zich met kleinschalige arbeiderswoningen, hoeves en gemeenschapsvoorzieningen zoals een wijkschool. Deze evolutie houdt verband met de industrialisering van de Leievallei en de groei van Menen als regionaal economisch centrum. De bebouwing blijft evenwel lineair georganiseerd langs het bestaande wegtracé, wat wijst op een voortzetting van de historische infrastructuur.

De economische heropbloei van Menen kent een einde door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Menen wordt bezet door Duitse troepen vanaf 1914. Naast instaan voor de kazernerij, doet de stad dienst als een verzamelpunt voor nieuwe troepen en een rustplaats voor troepen terugkerend van het front. De stad lijdt zwaar onder het oorlogsgeweld en de helft van de huizen wordt beschadigd of vernield. Ca. 850 m ten zuidoosten van het plangebied, net over de Franse grens, bevond zich de '*Dronkart Aerodrome*' zoals te zien op de loopgravenkaart van 6 september 1918 (Figuur 19). Op een eerdere loopgravenkaart (27 december 1917) staat het vliegveld niet weergegeven, maar is wel een pad afgebeeld op ca. 500 m ten zuidwesten (Figuur 20). Er zijn geen aanwijzingen dat er binnen de grenzen van het plangebied gevechten hebben plaatsgevonden. Op de historische luchtfoto's zijn geen inslagkraters zichtbaar in de nabije omgeving van het plangebied. Voor het plangebied zelf zijn er bovendien geen luchtfoto's uit de Eerste Wereldoorlog beschikbaar, wat wijst op het zeer beperkte belang van deze zone. Er is dus geen verhoogde kans op het aantreffen van explosieven.

Luchtfoto's uit de tweede helft van de 20ste eeuw tonen een verdere inbreiding en verkaveling, waarbij voormalige landbouwpercelen geleidelijk worden omgezet in woonkavels. Het oorspronkelijke agrarische karakter is hierdoor grotendeels verdrongen, al blijft de historische wegstructuur leesbaar in het huidige

stratenpatroon. Op de orthofoto van 1971 is te zien dat de zone waarin de ingrepen gepland worden al ten minste sinds de jaren '70 bebouwd was (Figuur 21). Eventuele bodemverstoringen in het projectgebied zullen voornamelijk verband houden met deze recente bebouwing en nutsinfrastructuur, terwijl diepere bodemlagen mogelijk nog relictten kunnen bevatten van oudere landgebruiksfasen.

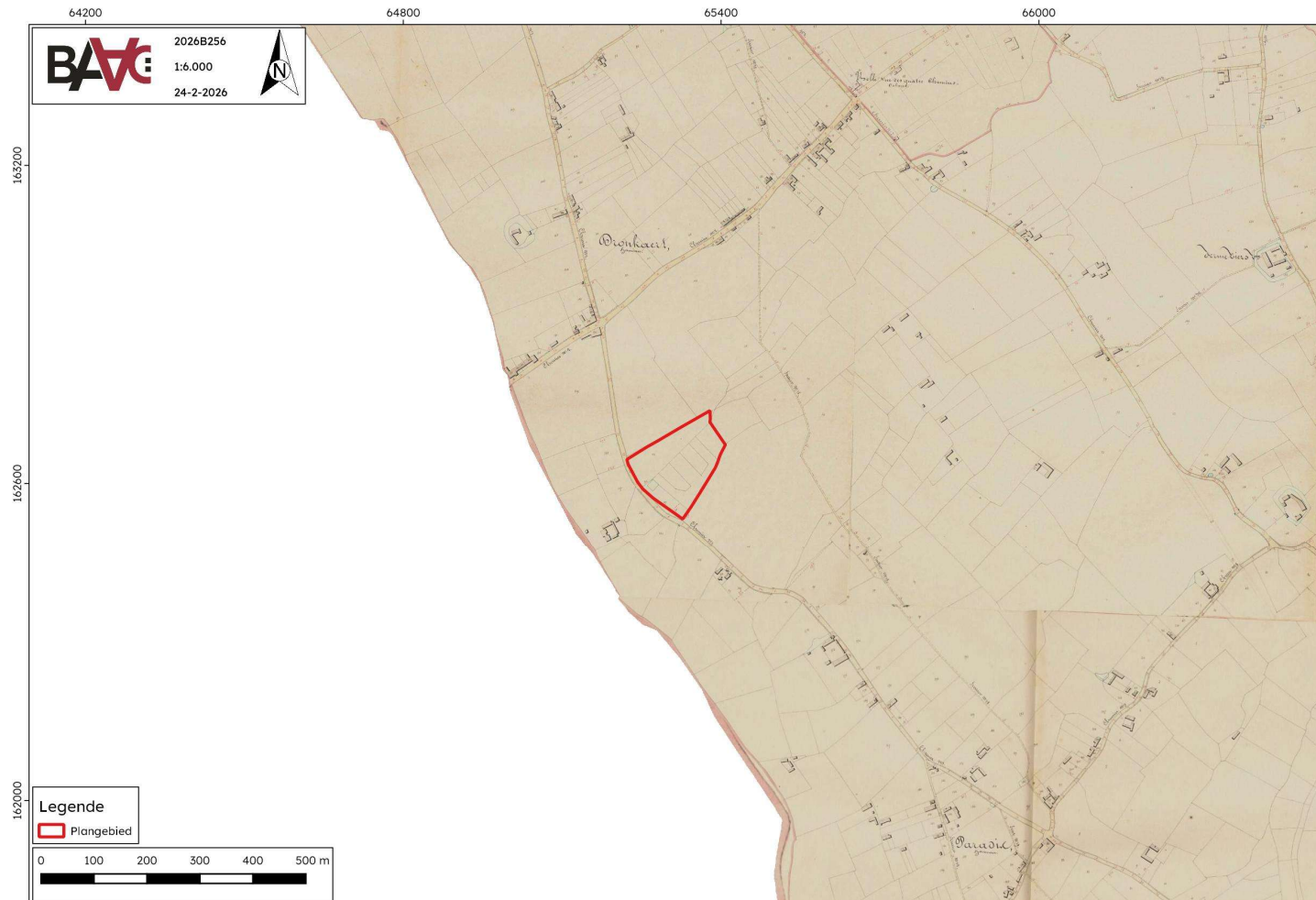
Samenvattend situeert het projectgebied zich binnen een landschappelijk continuüm dat teruggaat tot de prehistorie, met een hoge archeologische potentie voor resten van agrarisch gebruik vanaf de Romeinse periode en mogelijk oudere occupatiefasen. Cartografische bronnen vanaf de 18de eeuw bevestigen een langdurig agrarisch gebruik met behoud van het historische wegtracé. De latere verstedelijking vond hoofdzakelijk plaats vanaf de 19de eeuw, zonder fundamentele wijziging van de onderliggende ruimtelijke structuur. Vanuit archeologisch oogpunt dient rekening gehouden te worden met mogelijke sporen van vroegere ontginningsstructuren, perceelsgreppels, kuilen of nederzittingsresten onder het huidige maaiveld.

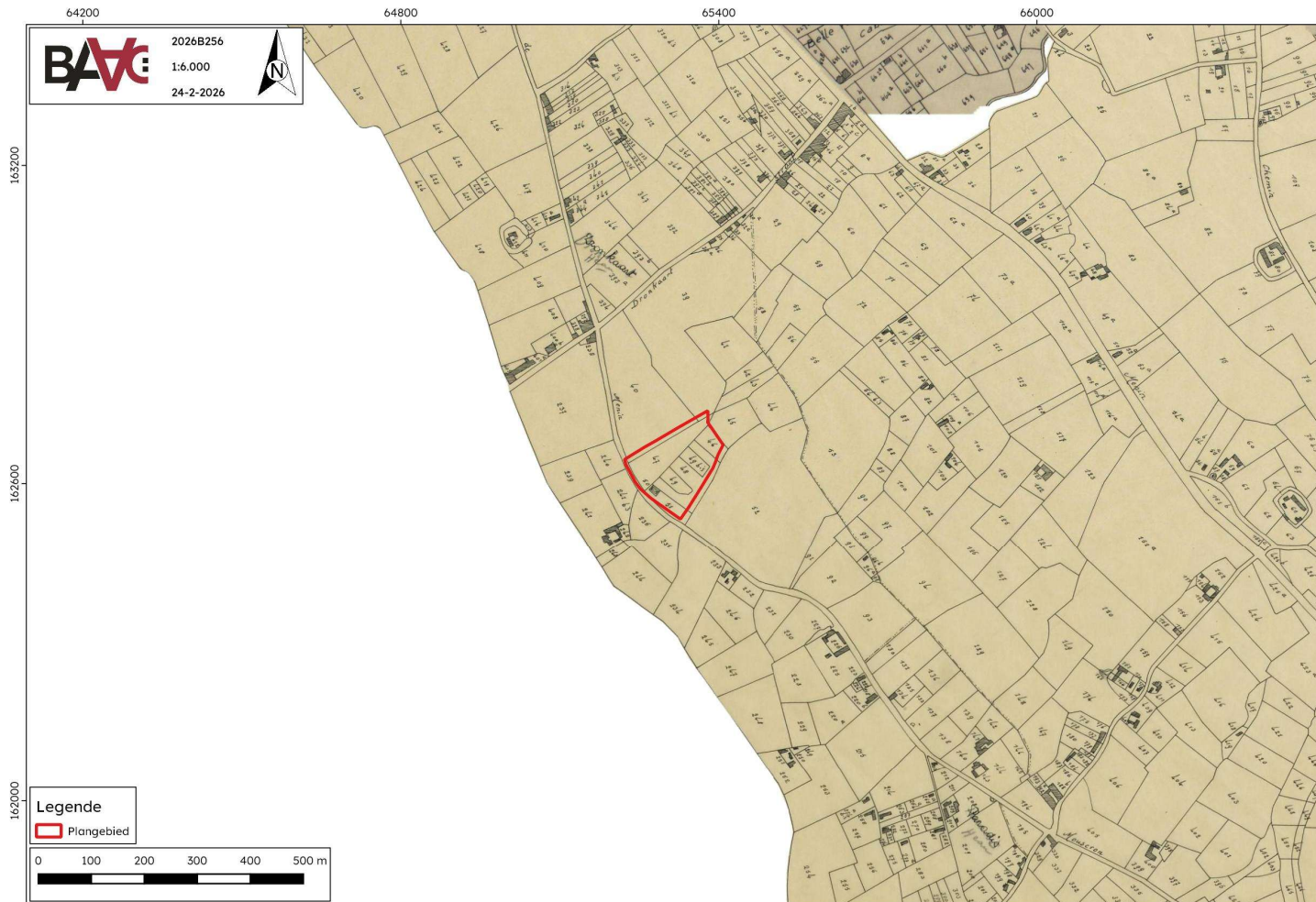
Figuur 14: Plangebied op de Villaretkaart.

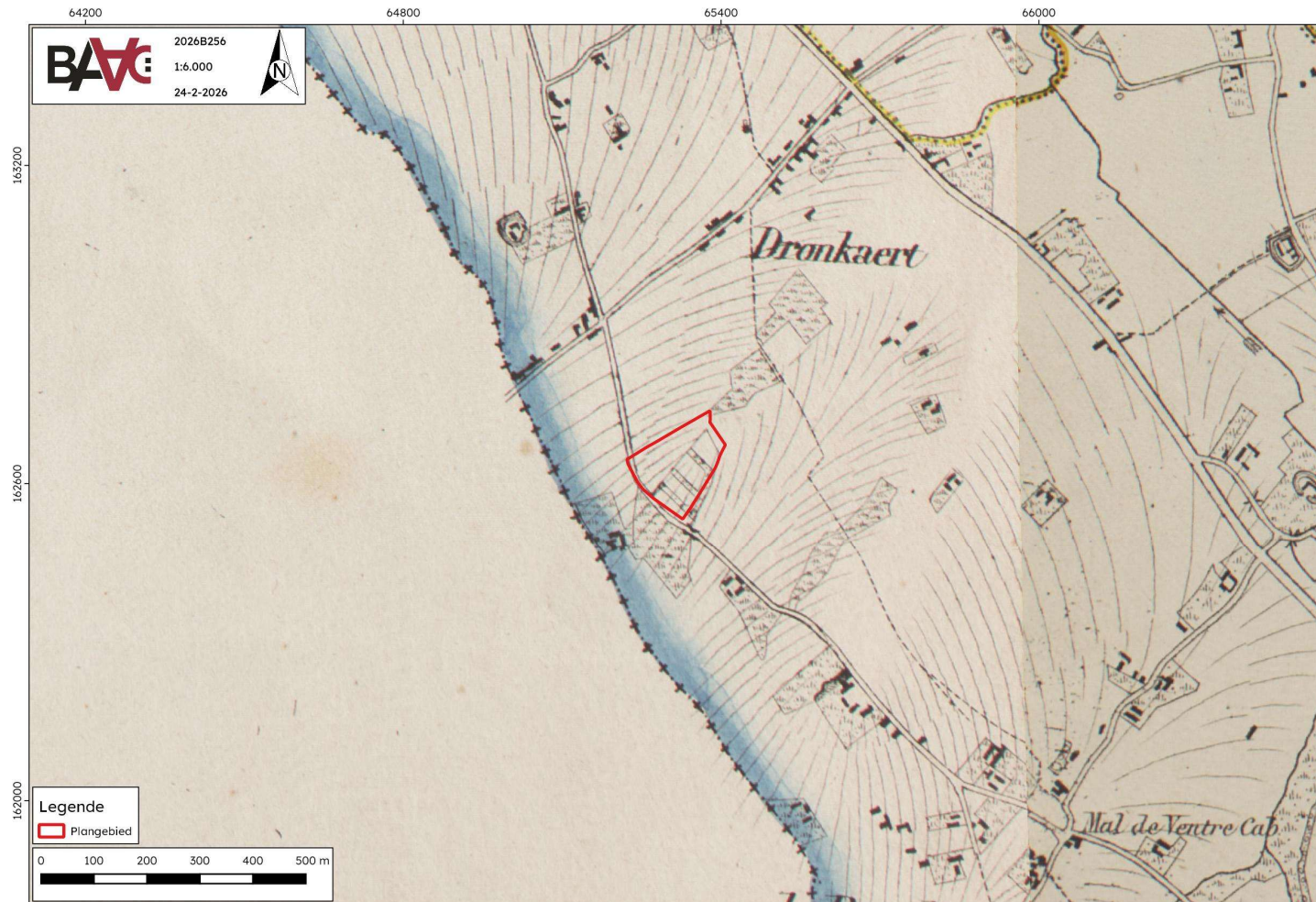
Figuur 15: Plangebied op de Ferrariskaart.

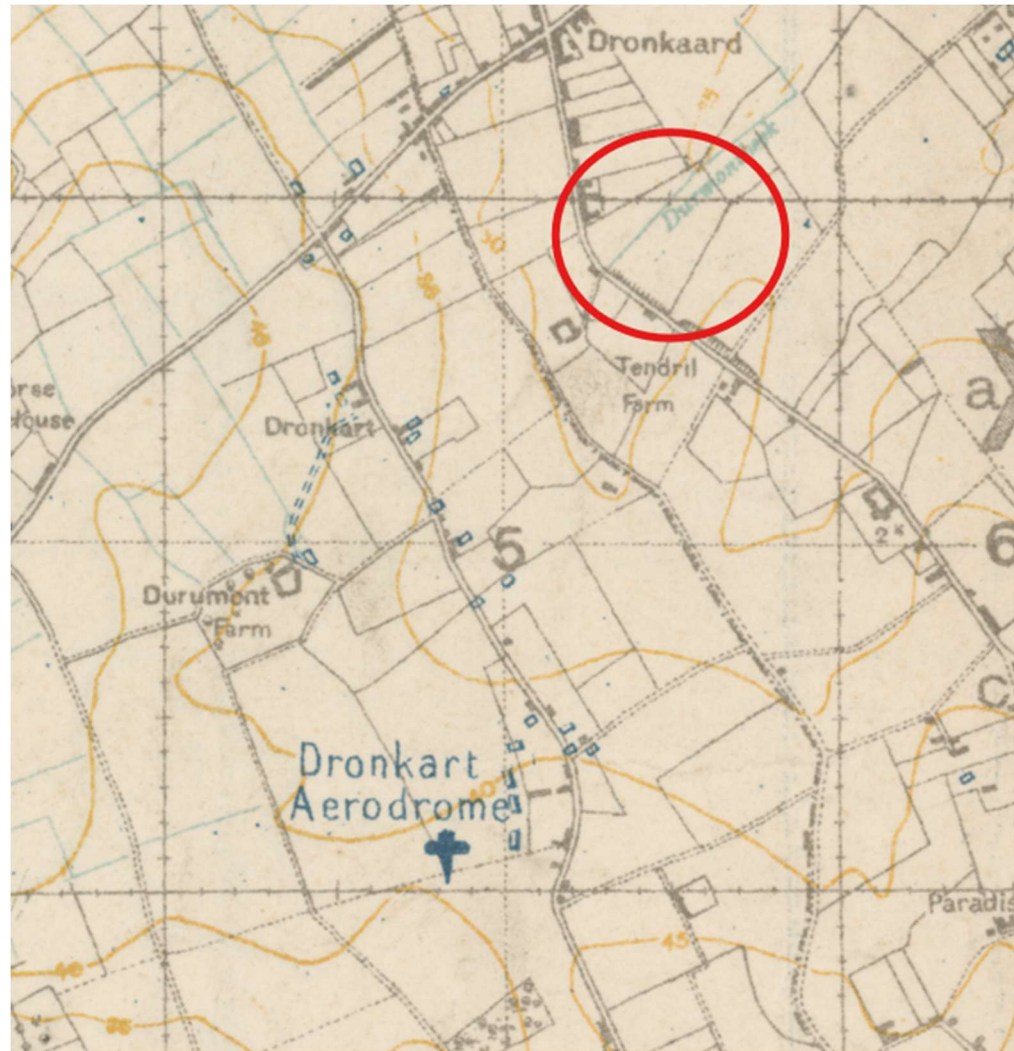
Figuur 16: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen.

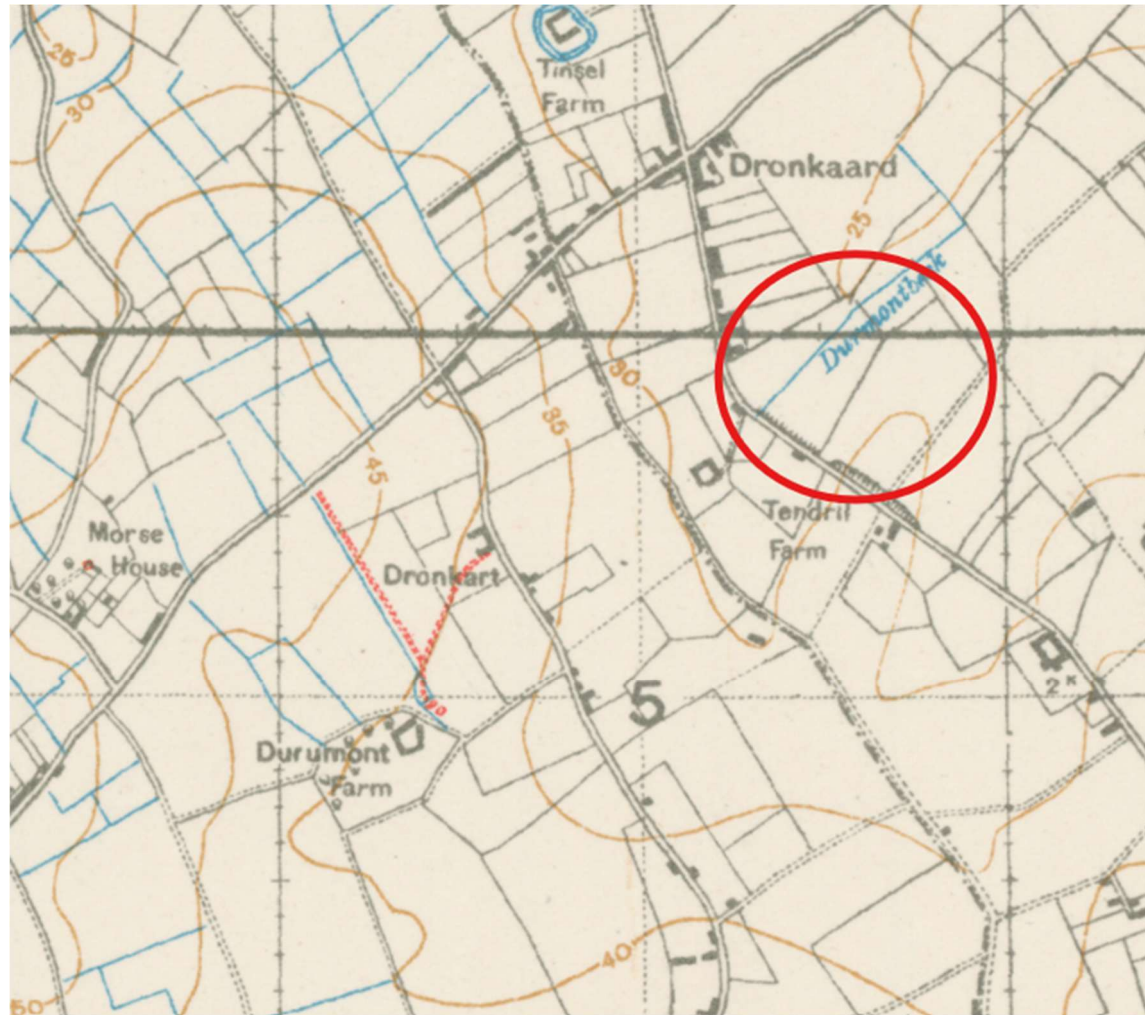
Figuur 17: Plangebied op de Popkaart.

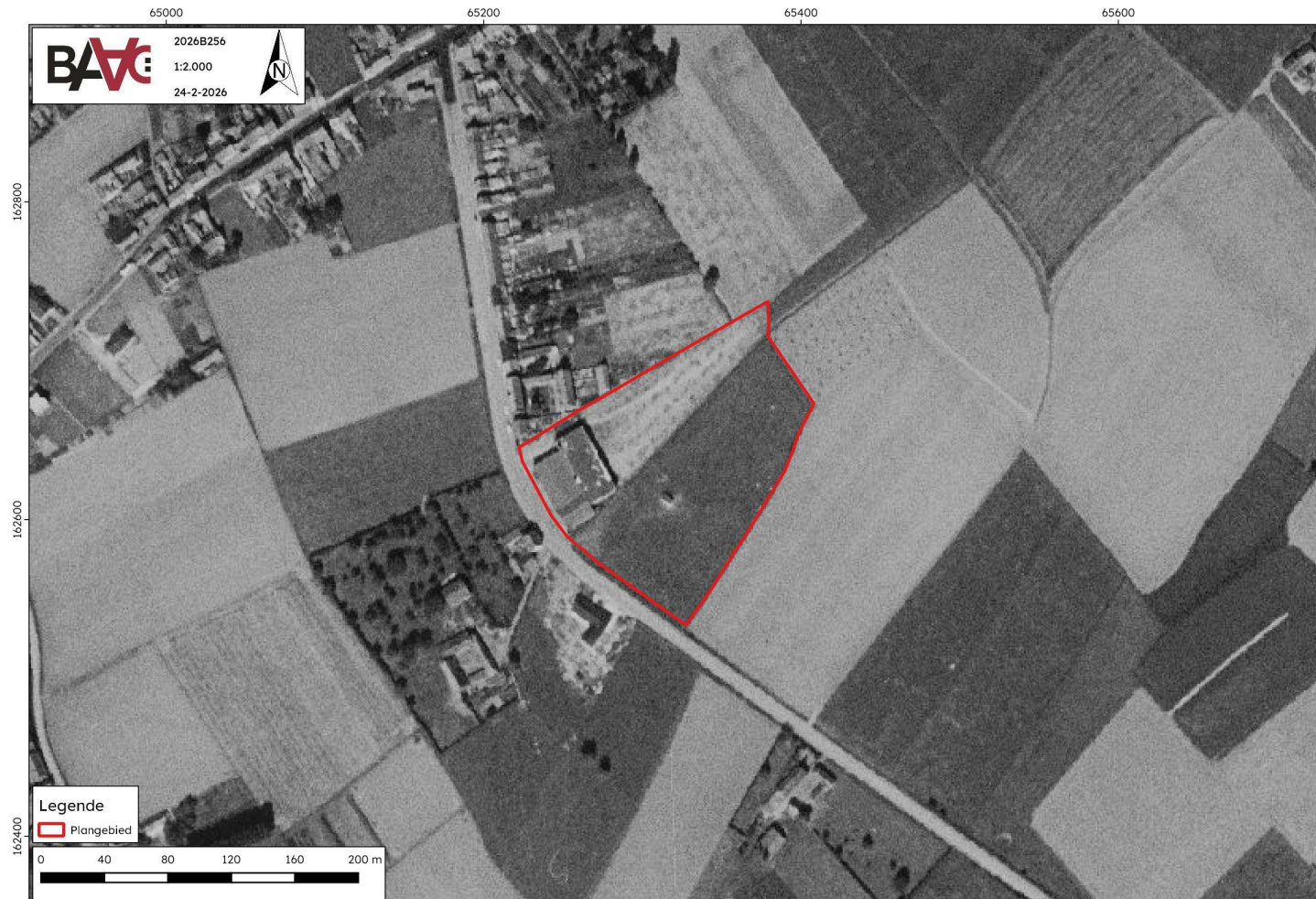
Figuur 18: Plangebied op de Vandermaelenkaart.

Figuur 19: Plangebied bij benadering op de loopgravenkaart van 6 september 1918. Ca. 850 m ten zuidwesten situeert zich de Dronkart Aerodrome.

Figuur 20: Plangebied bij benadering op de loopgravenkaart van 27 december 1917, op ca. 500 m ten zuidwesten staat een pad gekarteerd.

Figuur 21: Plangebied op de orthofoto van 1971.

2.2.3 Archeologisch kader

Onderstaand archeologisch kader is hoofdzakelijk gebaseerd op de gegevens opgenomen in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) en ander archeologisch onderzoek in de regio.

Ontbrekende gegevens voor een bepaalde omgeving betekenen echter niet dat er geen archeologie bewaard is in de bodem. Dit kan namelijk ook een weergave zijn van de staat van het onderzoek, namelijk dat in die omgeving nog nauwelijks of geen onderzoek plaatsgevonden heeft.

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied. Voor het plangebied zelf aan de Paradijsstraat zijn geen archeologische waarden gekend (Figuur 22).³² Rondom het projectgebied zijn enkele meldingen gekend (Tabel 3).

Ter hoogte van de **Murissonstraat I** (CAI 72860), gelegen aan de Murissonstraat in Menen, is via kaartstudie een site met walgracht geïdentificeerd, hoewel de precieze structuren niet zijn vastgesteld. Op vergelijkbare wijze werd de locatie **Croise** (CAI 72861) aan de Moeskroenstraat in Menen aangemerkt als een site met walgracht, eveneens op basis van kaartstudie, zonder verdere detailinformatie over de structuren.

De site **Tibeertstraat** (CAI 211381), bevat een combinatie van structuren die werden blootgelegd tijdens een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem. Deze site dateert uit de midden-Romeinse tijd. In Rekkem werden ter hoogte van de **Dronckaertstraat** (CAI 215301) grondsporen aangetroffen tijdens een archeologisch vooronderzoek met bodemingreep, daterend van de late ijzertijd tot de Romeinse periode.

De meest complexe locatie betreft de **Dronckaertstraat** (CAI 989978) in Menen, waar een breed scala aan structuren en vondsten werd aangetroffen. De site omvat een vuursteenconcentratie uit het Laat-neolithicum, subrecente inhumaties, rurale nederzettingen uit de late ijzertijd en vroeg-Romeinse tijd, een grachtencomplex uit de midden-ijzertijd, en midden-Romeinse funeraire sporen. Onderzoek bestond uit archeologische opgravingen, fysisch-antropologisch onderzoek, noordwestelijk onderzoek, preventieve opgravingen, ¹⁴C-datering en stabiele isotopenanalyse. Aanwezig waren onder meer afwateringsgreppels, brandrestengraven, bustumgraven, crematiegraven, funerair gerelateerde constructies, greppels, indicaties voor metaalbewerking, inheemse nederzettingen, inhumatiegraven, kuilen, paalkuilen, structuren voor houtskoolproductie en vondstenconcentraties. Materiaal dat werd teruggevonden omvat aardewerk, dierlijk en menselijk bot, glas, metaal, natuursteen en vuursteen. De site is door verschillende perioden heen gebruikt, waaronder het laat-neolithicum, de late ijzertijd (westen), de midden-ijzertijd, de midden-Romeinse tijd, de vroeg-Romeinse tijd, en ook in de nieuwe en nieuwste tijd.

---

³² CAI 2024

Tabel 3: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.³³

CAI ID	Naam	Locatie	Structuren	Gebeurtenistypes	Typologie	Materiaal	Datering
72860	Murissonstraat I	Murissonstraat (Menen)	Onbepaald	kaartstudie	sites met walgracht		
72861	Croise	Moeskroenstraat (Menen)	Onbepaald	kaartstudie	sites met walgracht		
211381	Tibeertstraat	Tibeertstraat (Menen)	Combinatie	archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem			Midden-Romeinse tijd
215301	Dronckaertstraat	Rekkem (Menen)	Grondsporen,	archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem			late ijzertijd (westen), Romeinse tijd
989978	Dronckaertstraat	Dronckaertstraat (Menen)	Vuursteenconcentratie Laat-Neolithicum, Subrecente Inhumatie, Rurale nederzetting Late Ijzertijd/Vroeg Romeins , Grachtencomplex Midden-Ijzertijd, Midden-Romeinse funeraire sporen	archeologische opgravingen, fysisch-antropologisch onderzoek, NW onderzoek, preventieve opgravingen, C14, stabiele isotopenonderzoek	afwateringsgreppels, brandrestengraven, bustumgraven, crematiegraven, funerair gerelateerde constructies, greppels, indicaties voor metaalbewerking, inheemse nederzettingen, inhumatiegraven, kuilen, paalkuilen, structuren voor houtskoolproductie, vondstenconcentraties	aardewerk, bot (dierlijk), bot (menselijk), glas, metaal, natuursteen, vuursteen	laatneolithicum, late ijzertijd (westen), Midden-Romeinse tijd, middenijzertijd, nieuwe tijd, nieuwste tijd, Vroeg-Romeinse tijd

³³ CAI 2024

Figuur 22: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart.³⁴

³⁴ CAI 2024

Naast de data opgenomen in de CAI, is ook onderstaand ander onderzoek in de regio relevant voor voorliggend dossier (Tabel 4, Figuur 23).

Tabel 4: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio.³⁵

AN ID	Naam	Type	Geen maatregelen	Uitgesteld vooronderzoek	Opgraving
1366	Vooronderzoek Dronckaertstraat Menen Menen	AN			X
6826	Vooronderzoek Menen Paradijsstraat	AN	X		
11832	Vooronderzoek Menen Paradijsstraat	AN	X		
20096	Vooronderzoek transportzone LAR Menen Herinrichting	AN		X	
22623	Vooronderzoek Menen Vaandelstraat	AN		X	
27571	Vooronderzoek Menen 22.622 Aansluiting vuilvrucht Pourgatoire en l'Echauffourée	AN	X		
28203	Vooronderzoek Menen Grote Weg 33-37	AN	X		
33211	Vooronderzoek transportzone LAR Menen Herinrichting	N	X		
2381	Opgraving Menen Menen Dronckaertstraat	EV			

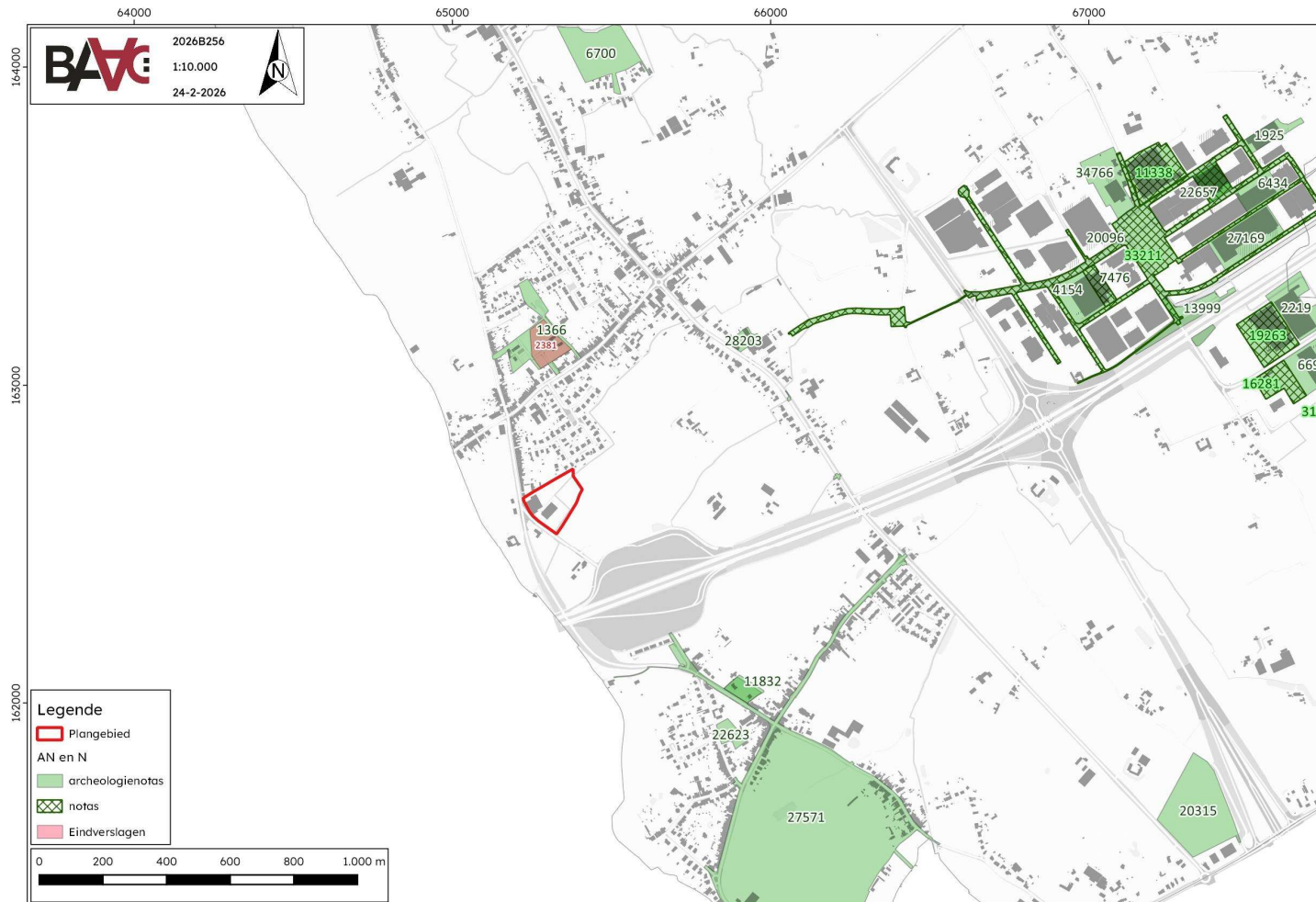
In 2017 werd voor een plangebied ter hoogte van de Dronckaertstraat een archeologienota opgesteld (AN ID 1366, CAI ID215301, CAI ID 989978). Aan de hand van de resultaten van het bureauonderzoek kon niet met zekerheid gezegd worden of er een archeologische site aanwezig is binnen de grenzen van de toekomstige verkaveling. Bijgevolg werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem werden antropogene sporen ontdekt die ruwweg tot twee verschillende occupatiefasen toegeschreven konden worden. De verwachting voor het aantreffen van archeologische sporen binnen het plangebied was hoog, waardoor een vlakdekkende opgraving voor een deel van het plangebied werd geadviseerd. Deze opgraving werd uitgevoerd in 2020 en is gerapporteerd in het eindverslag ID 2381. Het onderzoek leverde een bijzondere vindplaats op die activiteiten vertoonde vanaf de tweede helft van het neolithicum tot en met de Romeinse periode, alsook een enkel inhumatiegraf uit de 17^e-20^e eeuw.

Langs de Paradijsstraat werden reeds twee andere vooronderzoeken uitgevoerd (ID 6826, ID 11832). Bij geen van beide bureaustudies bleek verder (voor)onderzoek noodzakelijk.

Ter hoogte van de transportzone LAR werd een archeologienota opgesteld (ID 20096) in het kader van rioleringswerken. Aangezien er een hoge verwachting was op het aantreffen van sporen en vondstconcentraties ter hoogte van de geplande zones voor grondverbetering, werd voor die zones een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd, eventueel gevolgd door een proefsleuvenonderzoek. Dit vooronderzoek werd in 2025 uitgevoerd (ID 33211). Na uitvoeren van de landschappelijke boringen bleek dat de zone sterk opgehoogd was en dat de geplande ingrepen geen impact zouden hebben op het bodembestand. Verder onderzoek was dan ook niet noodzakelijk.

Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermd onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

³⁵ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2025b

Figuur 23: Plangebied en omgeving op de kaart met in acte genomen (archeologie)nota's en eindverslagen.³⁶

³⁶ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2025b

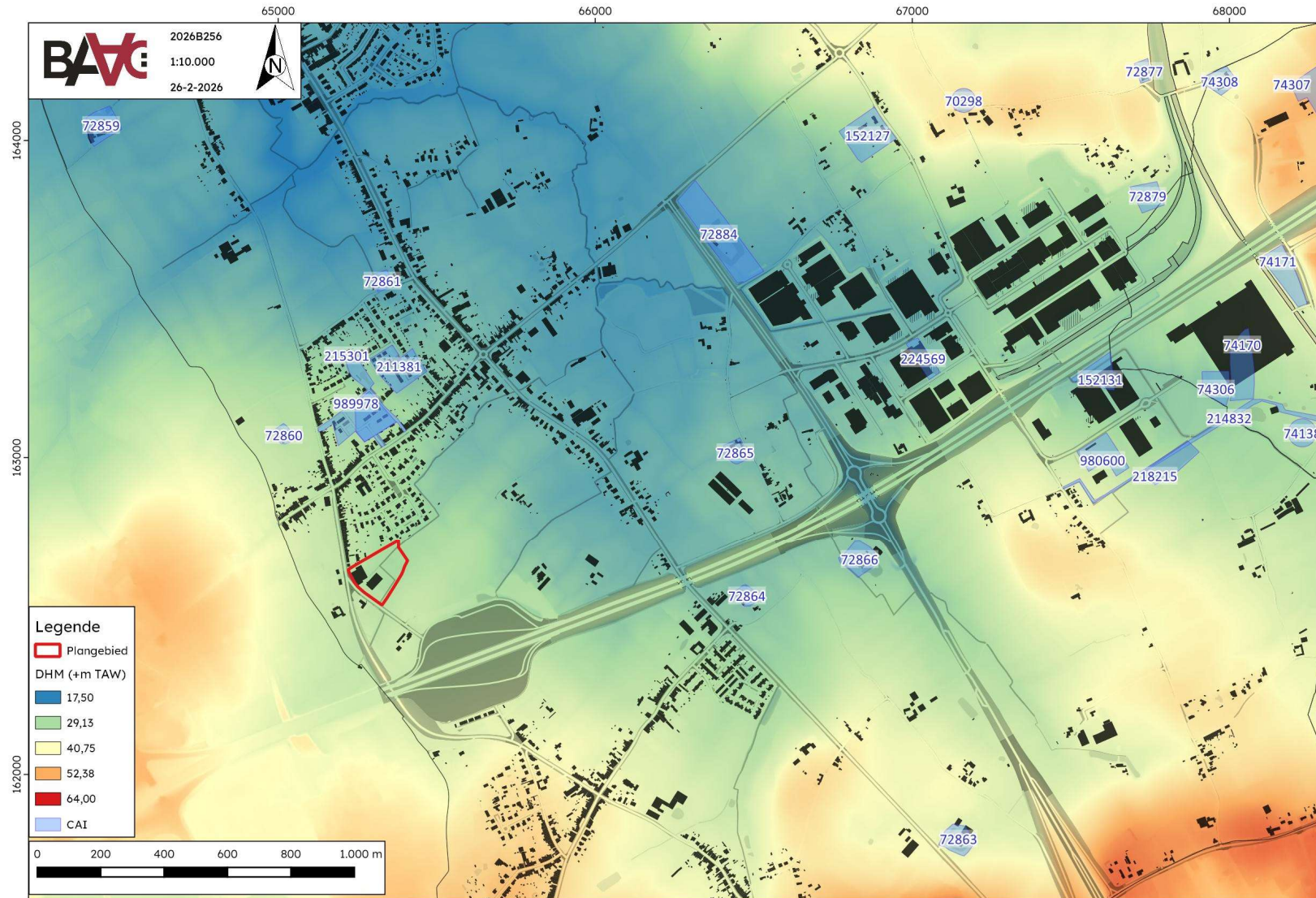
2.3 Archeologische verwachting

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen.

In de omgeving van het plangebied zijn waarden gekend vanaf het neolithicum tot en met de nieuwste tijd. Het terrein situeert zich op de rand van de Leievallei, een geomorfologisch gunstige zone die reeds vanaf de prehistorie menselijke aanwezigheid aantrok, de beek die doorheen het plangebied loopt, kan hierbij een extra factor zijn geweest. Binnen het grondgebied van Menen zijn talrijke archeologische indicatoren gekend, waaronder lithisch materiaal uit het laat-paleolithicum en mesolithicum, evenals nederzettingssporen uit het neolithicum en de metaaltijden. Deze vondsten wijzen op een langdurig en recurrent gebruik van de hogere zandruggen langs de Leie en haar zijbeken. Hoewel binnen het specifieke projectgebied tot op heden geen gedocumenteerde opgravingen bekend zijn, kadert het terrein landschappelijk binnen een zone met verhoogde archeologische verwachting voor pre- en protohistorische occupatie.

Het bodembestand van het projectgebied is op verschillende plaatsen volledig verstoord door ingrepen in het landschap in de 19^e en 20^e eeuw. Het westen van het plangebied, waar de ingrepen worden gepland, is ten minste sinds 1971 bebouwd geweest. Deze structuren hebben mogelijk een impact gehad op het eventueel aanwezige bodembestand. De bestaande structuren zijn echter niet onderkelderd. Mogelijk reiken de geplande ingrepen dus dieper dan eventuele verstoringen. Bijgevolg heeft verder onderzoek in het kader van de geplande werken een hoog **potentieel op kennisvermeerdering**. In de nabije omgeving van het plangebied zijn nog niet veel onderzoeken uitgevoerd. Waarden uit de ruime omgeving tonen de historische waarde van Menen vanaf het paleolithicum. Onderzoek ter hoogte van het plangebied vormt dus een bron van kenniswinst voor de regio.

Op het syntheseplan (Figuur 24) zijn de gekende CAI-waarden weergegeven op het DHM en GRB, met weergave van de waterlopen. Hieruit blijkt de gunstige ligging van het plangebied in een uitloper van de Leievallei, alsook de aanwijzingen voor menselijke activiteit tijdens verschillende periodes in de nabije omgeving.

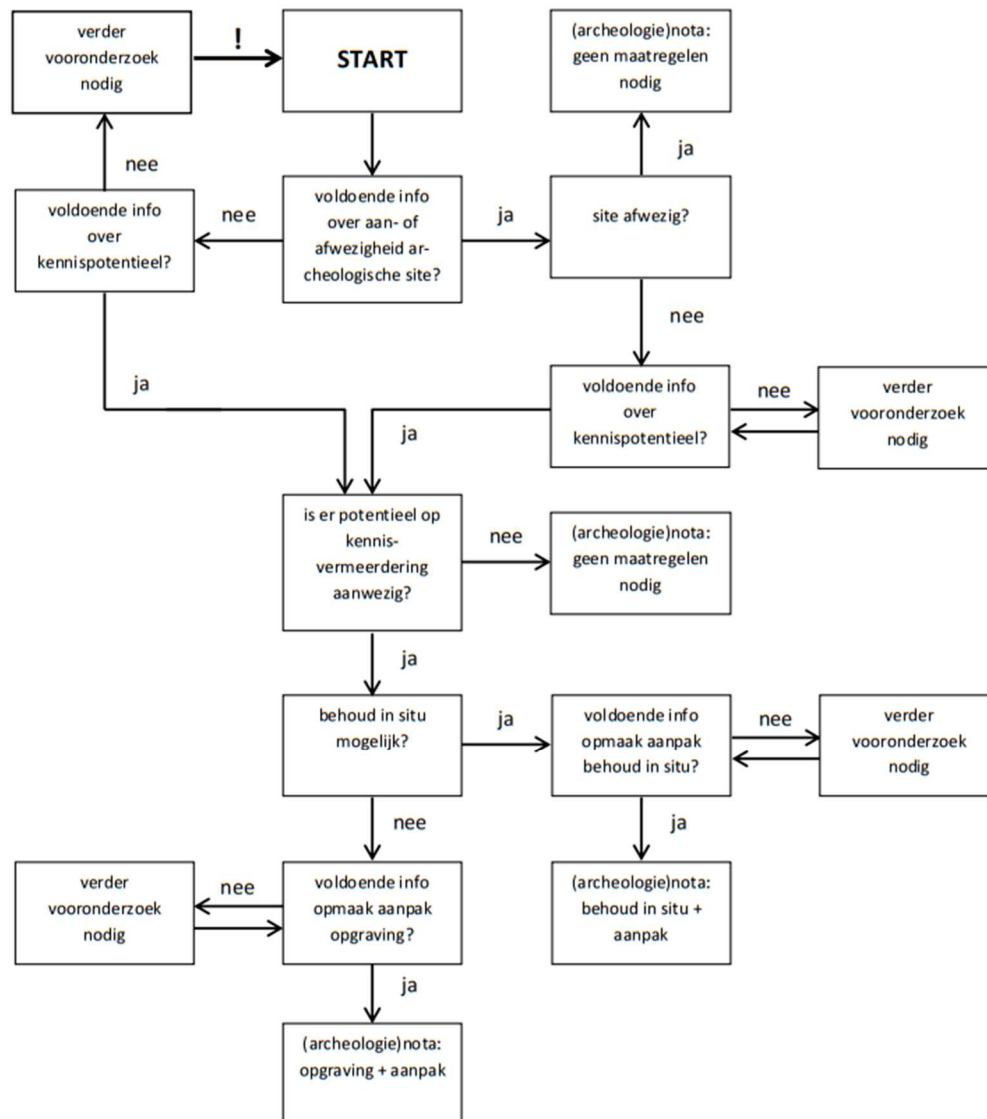

Figuur 24: Syntheseplan met weergave van de CAI-waarden op het DHM en GRB.

2.4 Advies

2.4.1 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon voldoende bepaald worden. Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek³⁷ is verder vooronderzoek aangewezen.

Figuur 25: Beslissingsboom bij de afweging over de noodzaak tot verder vooronderzoek.³⁸

2.4.2 Keuze onderzoeksmethode

De benodigde onderzoeksmethode om de aan- of aanwezigheid van een site en/of het kennispotentieel van verder vooronderzoek te kunnen bepalen, wordt achterhaald in onderstaande tabel. Telkens wordt

³⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

³⁸ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

overwogen of elk soort onderzoek voor dit doel al dan niet mogelijk, nuttig, schadelijk en noodzakelijk is. Op basis daarvan wordt de meest relevante vervolgstap bepaald.

Tabel 5: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode

Methode	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Motivatie
Geofysisch onderzoek	Ja	Nee	Nee	Nee	Deze methode geeft slechts een beperkt inzicht IN de aanwezigheid van anomalieën in de ondergrond. De archeologische waarden van deze waarnemingen dienen steeds geëvalueerd te worden door een veldtoets. Kosten-baten is deze extra onderzoekstap hier niet nuttig.
Veldkartering	Nee	Nee	Nee	Nee	Het volledige plangebied is grasland en bebouwd/verhard (schrapp wat niet past), wat zich niet goed leent om aan veldkartering te doen.
Landschappelijk bodemonderzoek	Ja	Ja	Nee	Ja	Essentieel om de bewaring van het bodemarchief te onderzoeken en te bepalen hoe diep de archeologisch relevante laag zich bevindt. Ook wordt het steentijdpotentieel bepaald om verdere onderzoekstappen te overwegen.
Verkennend / Waarderend archeologisch booronderzoek	Ja	Misschien	Nee	Misschien	Afhankelijk van de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek. bij een gaaf bodemprofiel dienen deze boringen uitgevoerd te worden om het steentijdpotentieel na te gaan.
Proefputten onderzoek steentijd	Ja	Misschien	Ja	Misschien	Indien uit verkennende of waarderende boringen blijkt dat artefacten aanwezig zijn, kan overgegaan worden op proefputten afhankelijk van de resultaten van het archeologisch booronderzoek
Proefsleuven / Proefputten onderzoek	Ja	Misschien	Ja	Misschien	Afhankelijk van de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek. Dit onderzoek is noodzakelijk om de aanwezigheid van sporensites na te gaan.

Een landschappelijk bodemonderzoek kan hier bijdragen tot een beter begrip van de opbouw van de ondergrond en de aard van de verstoring binnen het plangebied. Bovendien kan een landschappelijk bodemonderzoek een beeld geven van het potentieel op het aantreffen van intacte steentijdsites binnen het plangebied. Enkel aan de hand van de historische bronnen kan geen uitsluitsel gegeven worden over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het plangebied.

Indien uit het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat de bodemopbouw gunstig is voor het aantreffen van archeologische sporen en dat deze wordt verstoord door de geplande werken, wordt verder onderzoek onder de vorm van een verkennend/waarderend booronderzoek en/of proefsleuven geadviseerd. De eventuele vervolgonderzoeken staan beschreven in het programma van maatregelen.

2.4.3 Afbakening onderzoeksterrein advies

De geplande werken situeren zich in de westelijke hoek van het plangebied. Aangezien de overkapping op palen gefundeerd wordt, zal deze ingreep slechts een zeer beperkte impact op het bodembestand hebben. Ook de geplande nieuwe gracht wordt gezien de beperkte breedte niet geselecteerd voor verder

onderzoek. Enkel de zone waarin de nieuwe loods gepland wordt, samen met de bureaufaciliteiten en de betonverharding, wordt geselecteerd voor verder vooronderzoek.

Figuur 26: Plangebied met afbakening van de zone voor landschappelijk bodemonderzoek en eventueel vervolgonderzoek op de orthofoto van 2026.

2.4.4 Randvoorwaarden

Vanwege het feit er nog gebouwen op het terrein staan die moeten worden gesloopt, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat het vervolgonderzoek zoals gesteld in Deel 2 van deze archeologienota, het Programma van Maatregelen, op een later tijdstip en na de sloop van de gebouwen uitgevoerd dient te worden.

De bestaande bebouwing in het plangebied zijn gebouwen uit de jaren '70 van de vorige eeuw. (De sloop ervan zit vervat in de stedenbouwkundige aanvraag.) De gebouwen mogen voorafgaand aan het archeologisch onderzoek worden gesloopt tot op het maaiveld. Ondergrondse structuren blijven onaangeroerd. Vloeren en verhardingen mogen worden verwijderd, echter moet de onderfundering, zoals een stabilisatielaag of zandbed, blijven. Op die manier wordt de bodem tijdens deze werken niet dieper dan de bestaande verhardingen geroerd.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het plangebied gelegen aan de Paradijsstraat te Menen, stelde BAAC Vlaanderen een archeologienota op. Omdat er nog gebouwen op het plangebied staan die gesloopt dienen te worden, betreft het een dossier met uitgesteld traject. Verder vooronderzoek zoals beschreven in het Programma van Maatregelen zal dan ook na het in akte nemen van de archeologienota worden uitgevoerd.

Het plangebied situeert zich op de rand van de Leievallei, in de zuidelijke uitloper van de Vlaamse Vallei. De locatie van het plangebied is bijgevolg gunstig voor menselijke activiteit uit verschillende periodes.

Het plangebied wordt gekenmerkt door matig natte tot matig droge gleyige klei- en leembodems. De ondergrond wordt gekenmerkt door fluviatiele afzettingen bovenop eolische afzettingen en het Lid van Moen.

Het plangebied bevindt zich aan de rand van het grondgebied Menen en maakte geen deel uit van de stadsontwikkeling. Gezien de situering ten opzichte van strategische structuren uit de Eerste Wereldoorlog, en gezien de diverse bezettingen, plunderingen en belegeringen van de stad Menen, is het mogelijk dat sporen van deze gebeurtenissen aanwezig zijn binnen het plangebied. Echter, gezien het gebrek aan historische en archeologische bronnen uit de omgeving voor deze periode, blijft de verwachting voor het aantreffen van dergelijke sporen eerder matig tot laag.

Het plangebied bevindt zich tot op heden in overwegend agrarisch gebied. Het zuidwesten van het plangebied is bebouwd, de overige percelen lijken doorheen de laatste eeuwen niet verstoord te zijn geweest. Mogelijk zorgde de bestaande bebouwing voor een verstoring van de ondergrond. Hoe diep deze eventuele verstoring reikt, kon aan de hand van de bureaustudie niet achterhaald worden.

Op basis van de bureaustudie kon een relatief hoge archeologische verwachting vooropgesteld worden voor sporen en vondsten daterende vanaf de steentijd tot en met de nieuwste tijd. Of het onderzoeksterrein al dan niet geschikt was voor tijdelijke of permanente bewoning, kon niet worden achterhaald op basis van de bureaustudie.

De geplande werkzaamheden beperken zich tot de percelen in het westen van het plangebied. Gezien de diepte van de geplande werken (lokaal tot 164 cm -mv) is hier een hoog potentieel op kennisvermeerdering. Om de bewaringstoestand van de bodem te bepalen, is in eerste instantie een landschappelijk bodemonderzoek noodzakelijk. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan een verder onderzoekstraject bepaald worden. Het geadviseerde vooronderzoek in uitgesteld traject wordt beschreven in het Programma van Maatregelen van deze archeologienota.

4 Lijsten

4.5 Figurenlijst

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart.....	2
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB).....	3
Figuur 3: Plangebied op de orthofoto van 2026.....	6
Figuur 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting.....	7
Figuur 5: Doorsnede van de toekomstige inplanting.....	8
Figuur 6: Detailsnede nieuwe toestand.....	8
Figuur 7: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen.....	14
Figuur 8: Plangebied en hoogteverloop op het DHM.....	15
Figuur 9: Hoogteverloop terrein.....	16
Figuur 10: Plangebied op de tertiairgeologische kaart.....	18
Figuur 11: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000.....	19
Figuur 12: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied.....	20
Figuur 13: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen.....	21
Figuur 14: Plangebied op de Villaretkaart.....	25
Figuur 15: Plangebied op de Ferrariskaart.....	26
Figuur 16: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen.....	27
Figuur 17: Plangebied op de Poppkaart.....	28
Figuur 18: Plangebied op de Vandermaelenkaart.....	29
Figuur 19: Plangebied bij benadering op de loopgravenkaart van 6 september 1918. Ca. 850 m ten zuidwesten situeert zich de Dronkart Aerodrome.....	30
Figuur 20: Plangebied bij benadering op de loopgravenkaart van 27 december 1917, op ca. 500 m ten zuidwesten staat een pad gekarteerd.....	31
Figuur 21: Plangebied op de orthofoto van 1971.....	32
Figuur 22: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart.....	35
Figuur 23: Plangebied en omgeving op de kaart met in akte genomen (archeologie)nota's en eindverslagen.....	37
Figuur 24: Synthesepan met weergave van de CAI-waarden op het DHM en GRB.....	39
Figuur 25: Beslissingsboom bij de afweging over de noodzaak tot verder vooronderzoek.....	40
Figuur 26: Plangebied met afbakening van de zone voor landschappelijk bodemonderzoek en eventueel vervolgonderzoek op de orthofoto van 2026.....	42

4.6 Tabellenlijst

Tabel 1: Bepaling noodzaak archeologienota.....	5
Tabel 2: Impactanalyse.....	9
Tabel 3: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.....	34
Tabel 4: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio.....	36
Tabel 5: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode.....	41

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2026. Historische stadskern van Menen. Available at: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140007>.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2025a. Inventaris Onroerend Erfgoed. Gebieden Geen Archeologie. *Inventaris Onroerend Erfgoed*. Available at: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten?categorie=GGA>.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2025b. Loket onroerend erfgoed: archeologienota's, nota's en eindverslagen. Available at: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/goedgekeurd>.
- Anon, 2026. Menen historisch. Available at: <https://www.menen.be/menen-historisch>.
- BORREMANS, M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Gent: Academia Press.
- CAI, 2024. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.
- CARTESIUS, 2024. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.
- DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, 2025. Portaal. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/>.
- DOV VLAANDEREN, 2022. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be>.
- GEOPUNT VLAANDEREN, 2024. Catalogus. Available at: <https://www.geopunt.be/catalogus>.
- DE GEYTER, G., 2001. *Toelichtingen bij de geologische kaart van België (Vlaams Gewest): Kaartblad 26: Rekem*, Brussel.
- INVENTARIS ONROEREND ERFGOED, 2026a. Historische stadskern van Menen. Available at: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140007>.
- INVENTARIS ONROEREND ERFGOED, 2026b. Paddestraat I. Available at: <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75603>.
- MATTHIJS, J., 2002. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart van België, Kaartblad 27-28-36 Proven-Ieper-Ploegsteert*, Brussel.
- DE MOOR, G., 1997. *Toelichting bij de quartairgeologische kaart van België, Vlaams Gewest: Kaartblad 21 Tielt*, Gent.
- DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000*, Leuven.
- DE MOOR, G., VERMEIRE, S. & ADAMS, R., 1999. *Geologie van het quartair, kaartblad 22 Gent*, Gent.
- VAN RANST, E. & SYS, C., 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)., (April), p.361.
- VERBRUGGEN, C., DENYS, L. & KIDEN, P., 1991. Paleo-ecologische en geomorfologische evolutie van Laag- en Midden-België tijdens het Laat-Kwartair. *De Aardrijkskunde*, 1991/3, pp.357-376.
- VERMEULEN, B. & PINCÉ, P., 2018. *Archeologienota archeologisch vooronderzoek Uitbreiding bedrijventerrein Galloo NV - Ropswalle, RAAP België-rapport 235*,

---

6 Bijlagen

Bijlage 1: Plan nieuwe toestand